

Lovec

XLVII. LETNIK ŠT. 1 APRIL 1964

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

Sklepi občnega zbora Lovske zveze Slovenije

(Naslednje sklepe je na osnovi razprave formulirala posebna komisija, omenjena v poročilu o občnem zboru LZS [Lovec št. 11/63-64]. Zaradi aktualnosti so bili ti sklepi razmnoženi in razposlani v začetku marca t. l. vsem LD Slovenije.)

Občni zbor LZS je dne 14. 12. 1963 vsestransko ocenil delo in ugotovil dosežene uspehe ter analiziral pomanjkljivosti lovske organizacije. V poročilih in razpravi je bilo predvsem poudarjeno, da dobiva lovstvo v svojih materialnih odnosih vse bolj gospodarski pomen. S tem pa ne smemo v ničemer zapostavljati športne in rekreacijske strani, ki jo je treba tudi v prihodnje vsestransko razvijati.

1.

Za sedanjí razvoj lovstva v Sloveniji je karakteristično, da članstvo v lovskih družinah stalno raste in da zelo hitro narašča tudi lovski turizem. Na drugi strani pa se vidi, da se s sodobno kmetijsko in gozdarsko proizvodnjo občutno zmanjšujejo naravni življenjski pogoji divjadi. Zato se stalež nekaterih vrst divjadi v zadnjih letih zmanjšuje, hkrati pa tudi možnost lova. Da se stanje popravi, so potrebni razni ukrepi, med drugim: intenzivnejša gojitev v naravi in voljerah, izboljšanje lovišč (remize, krmišča, strokovna služba, pokončevanje roparic itd.), dodatno vlaganje za večje možnosti lova, večja finančna sredstva in ustrezno sodelovanje s kmetijstvom in gozdarstvom, kar naj se določi z zakonitimi predpisi.

Občni zbor je razpravljal o novih poskusih, da se lovskim družinam odvzamejo lovišča in dodelijo drugim organizacijam. Razna mnenja in sodbe, da se je lovska družina kot organizacijski sistem preživela in da naj se lovstvo v prihodnje razvija v obliki podjetij oziroma zavodov, vplivajo na član-

stvo lovske organizacije negativno in demobilizacijsko, objektivno pa pomenijo vračanje na sisteme, ki smo jih že davno preživeli (regal, dominal). Vsako izrivanje dosedanjega aktivnega članstva lovskih družin od gospodarjenja z lovišči ali omejevanje samo na lovsko turistično izživiljanje bi lahko imelo zelo negativne in dalekosežne posledice v nadaljnjem razvoju lovstva v Sloveniji. Proti takim tendencam se moramo najodločneje boriti, saj tudi niso v skladu z najosnovnejšimi principi družbenega upravljanja. Zato so nujni taki zakonski predpisi o lovu, ki bodo v skladu z Ustavo zagotovili vsakemu lovcu vsó pravico do samoupravljanja lovišč. Upravni odbor LZS naj stori vse, da bo novi lovski zakon ta načela uzakonil.

2.

Občni zbor je pri analizi dela lovske organizacije ugotovil, da so bili tudi v pretekli poslovni dobi doseženi določeni uspehi. Poseben uspeh je organizacija dosegla s tem, da je za vsa lovišča izdelala lovski kataster in bonitiranje, ki je osnova za nadaljnje gospodarjenje in razvoj lovstva. Hkrati pa je občni zbor opozoril na pomanjkljivosti, ki zavirajo njen hitrejši razvoj in so ovira, da lovska organizacija ne dosega še vidnejših uspehov. Med temi pomanjkljivostmi je občni zbor posebno opozoril na naslednje: neustrezna oblika organizacije, zaprtost lovskih družin, pomanjkljivo statistično in analitično delo, razdrobljenost lovišč in nesodobna gojitev, premajhno investiranje (zamrznjena sredstva), nedovoljna strokovna vzgoja.

Občni zbor zato naroča, da naj lovske družine in področne lovske zveze pred občnimi zbori in na njih razpravljajo in izdelajo predloge za najustreznejšo obliko lovske organizacije, ki jo terja sedanji družbeni razvoj, to je za tako obliko povezave lovskih družin, ki bo omogočala smotrnejšo gojitev, intenzivnejše vnašanje strokovnega dela, boljše povezavo z občinami za vskladitev odnosov med kmetijstvom, gozdarstvom in lovstvom ter planiranje. Lovske družine naj dajo predloge tudi za ustreznjejšo obliko celotne lovske organizacije, za tako obliko, ki bo sposobnejša za koordinirano delo in hitrejši razvoj lovstva tako na ravni komune kot republike.

Lovske družine naj dosežejo v loviščih tak stalež, da bo lov dostopen čim večjemu številu državljanov

in sposoben zadovoljiti lovski turizem. Razna določila v poslovnikih (previsoka pristopnina, visoka članarina in podobno), naj se vskladijo s pogoji lovišč, hkrati pa odpravijo vsi privilegiji (deputati, ugodnejše cene itd.), kar povzroča neenakopravne odnose v lovskih družinah. Intenzivnejša gojitev, večje nasaditve, ekonomičnost strokovnega dela in podobno, zahtevajo večja gojitvena področja, kot je obseg posameznih sedanjih lovišč, gre torej za sodelovanje, eventualno za združevanje, predvsem pa za kooperacijo dela, in to ne samo med družinami, temveč tudi z zavodi in organizacijami za gojitev divjadi. Dosedanja oblika lovišč in način dela nista ekonomsko opravičevala večjih investicij, razdrobljenost lastnih sredstev in nedobivanje (popolna odsotnost) družbenih sredstev pa sta jih celo onemogočala.

Občni zbor je ugotovil, da se je ob splošni požrtvovalnosti članov lovskih družin strokovna stran sicer nenehno večala, vendar pa terjajo sedanje stanje in potrebe globlje strokovno znanje predvsem za gojitev divjadi in ohranitev njenih življenjskih pogojev. To bomo lahko dosegli s posebnimi tečaji, večjo pritegnitvijo strokovnjakov in s poklicnim usposabljanjem (šolanje).

Lovske družine in področne zveze naj zato vse našete pomanjkljivosti temeljito obravnavajo, iščejo čim ustrežnejše rešitve in o tem poročajo LZS.

3.

Občni zbor je ugotovil, da mora v skladu s 7-letnim planom tudi lovska organizacija napraviti svoj perspektivni plan razvoja lovstva v Sloveniji. Intenzivno je treba pospešiti gojitev in razmnožitev tistih vrst divjadi, ki še niso dosegle optimalnega staleža, hkrati pa so posebno zanimive tudi za lovski turizem (fazana, jerebica, zajec). Zato naj lovske družine in področne zveze na območjih, kjer so za gojitev fazana, jerebice in zajca ugodni pogoji, to je predvsem v Pomurju, na Dravskem in Ptujskem polju, v celjski kotlini, v ljubljanski kotlini in Sorškem polju, v okolici Novega mesta, na Krškem polju, na Koprskem in Goriškem takoj napravijo lovske ureditvene načrte, kjer bodo intenzivno gojile posamezne vrste male divjadi, in sicer v obsegu in številu. Glede na pogoje naj se odločijo, ali bodo gojile doma, ali pa kebkče oziroma divjad nabavile. Lovske družine in področne zveze naj takoj napravijo programe za zimske voljere oziroma fazanerije, in sicer kje jih bodo postavile in koliko.

4.

Občni zbor naroča upravnemu odboru, da izdela enotne smernice za formiranje dohodka v lovske organizacije, in sicer iz dohodkov lovišč, članskih prispevkov in drugih dohodkov. Izdela naj tudi sistem formiranja in porabe namenskih skladov za vzdrževanje lovišč in investicije.

Za urejeno poslovanje in gospodarjenje naj izdela in določi enotna načela (planiranje, blagajniško poslovanje statistika, evidenca).

Predlog za sejo upravnega odbora LZS v marcu 1964 pripravi skupno s komisijami izvršni odbor LZS.

5.

Občni zbor je po številnih kritikah in pritožbah posameznih delegatov oziroma lovskih zvez v zvezi s poslovanjem Lovske zadruge mnenja, da naj postane Lovska zadruga samostojna gospodarska organizacija, ki naj svoje odnose razvija kot gospodarsko podjetje. Upravni odbor LZS naj v neposrednem stiku z Lovsko zadrugo odloči, v kakšni obliki naj bi nadalje poslovala, priporoča pa samostojno podjetje.

6.

Občni zbor naroča upravnemu odboru naj se čimprej sestane z zastopniki lovskih zvez Maribor, Celje, Ptuj in Pomurje, s katerimi naj podrobno obravnava tamkajšnjo lovsko problematiko.

7.

Občni zbor ugotavlja, da je bilo v preteklosti posvečeno premalo skrbi izdaji prepotrebne strokovne lovske literature. Zato je ena od prvih nalog novega upravnega odbora, da pospeši izdajo lovske strokovne literature.

8.

Spremenijo se Pravila LZS, in sicer:

a) V letu ko ni občnega zbora spada v pristojnost upravnega odbora tudi potrditev letnega obračuna sklada in organizacije. Ravno tako v tem letu sklepa upravni odbor tudi o proračunu organizacije in sklada in je pooblaščen za sprejetje lovsko-gospodarskega načrta.

b) Upravni odbor LZS šteje 39—45 članov, od tega jih 9—11 izvoli občni zbor, 2 člana delegirajo Zavodi za gojitev divjadi, ostale člane pa izvolijo področne lovske zveze in jih občni zbor LZS potrdi.

9.

Podeljevanje Znaka za zasluge se odobri vzgojno-propagandni komisiji LZS neposredno.

Perspektivni plan lovstva Slovenije pred upravnim odborom Lovske zveze Slovenije

Poglavitna točka na seji upravnega odbora LZS 22. februarja 1964 je bil sedemletni plan perspektivnega razvoja lovstva na področju SRS, ki ga je izdelal Republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo. Ta plan je sestavni del perspektivnega načrta razvoja kmetijstva in gozdarstva Slovenije kot njegovo X. poglavje. Plan zajema in obravnava snov na 49 straneh v štirih delih in več točkah. V planu je zajeto: vloga in pomen lovstva v Sloveniji, sedanje stanje lovstva pri nas, ukrepi za napredek lovstva in potencialne možnosti gospodarskega razvoja lovstva v SRS za obdobje 1964 do 1970. Najobsežnejši in najvažnejši je zadnji, četrti del. Tu so zaključki o naravnem prirastku in odstrelu divjadi, o umetni vzreji in intenzivni gojitvi divjadi. Plan odstrela po vrstah divjadi se nanaša na srnjad, jelenjad, gamse, medvede, divje prašiče, zajce, fazane, jerebice in kotorne. Pri odstrelu so planirani tudi inozemski lovci. Izdelan je plan dohodkov po vrstah divjadi in plan izdatkov za investicije v lovstvu. Tudi strokovnemu izobraževanju lovskih kadrov je posvečena posebna točka. To je pravzaprav šele predlog načrta, ki bi veljal šele tedaj, ko bi ga sprejela Skupščina SRS. Vzporedno s planom pa je bilo na seji tudi govora o najnovejšem konceptu Zveznega zakona o lovstvu kot tudi o odvzemu lovišč lovskim družinam na Ptujskem polju.

ODLOMKI IZ RAZPRAVE:

Dr. Jože Benigar:

Upravni odbor GLZ Jugoslavije je na zadnji seji sprejel sklep, da se dveletno izvajanje štiriletnega plana lovstva vključuje v sedemletni plan razvoja lovstva SFRJ. V zadnjem konceptu Zveznega zakona o lovstvu, ki ga je izdelal Zvezni sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo, stoji, da kmetijske in gozdarske organizacije lahko ustanavljajo lovišča in končno šele občine za lovske družine in izvršni sveti posebna lovišča. Upravljalci lovišč naj bi postali uslužbenci lovišč. Stališče Upravnega odbora GLZ je, da je tak koncept neustrezen. V skladu z našim družbenim razvojem bi za ustanavljanje in oddajanje lovišč morala biti v prvi vrsti poklicana komuna, ne pa da se ji ta pravica jemlje. Želeli smo dobiti boljši lovski zakon, kot ga imamo, toda sedaj kaže nasprotno. Pred nami je tudi naloga, da do aprila prihodnjega leta uskladimo naš lovski zakon z ustavo.

Tone Hafner:

Sicer je treba pozdraviti iniciativo Sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo, da smo dobili napisan nek program, toda status lovca v njem ni zadovoljivo rešen. Program izriva člana lovske družine od aktivnega sodelovanja pri gospodarjenju in ga pretvarja v lovca-turista. Lovsko organizacijo hočejo pripraviti ob osnovo za gospodarjenje, ob lovišče, kar ni v skladu z ustavnimi načeli v smislu družbenega upravljanja in demokracije. Lov je drugačen kot opera, ki jo pripravi nek ansambel. Lovci ni kot gledalec oz. poslušalec na operi. Lovci sodelujejo; tak lovec, ki pride samo loviti — ni pravi lovec.

Rastko Bradaškja:

Če ima kdo izkušnje o gojitvi male divjadi, jih imamo mi (LZ Koper). Nekatere številke v planu o povečanju stalaža divjadi so zrastle, ne da bi bile usklajene z interesi kmetijstva in gozdarstva. Na Koprskem plačujemo za škodo milijonske vsote. Pri nas 90 % lovecev živi tako rekoč v loviščih. Če vzamemo lovecem materialno bazo, lovišče, bodo zgubili interes za lov in nastale bodo negativne posledice. Potem bi bila pa res potrebna močna čuvajska služba. In kdo bo nosil stroške zanjo?!

Uroš Ruprecht —
predsednik Ribiške zveze Slovenije:

Lovci ste vsaj dobili osnutek v roke, ribiči ga nismo. V njem je namreč predvideno, da nam vzamejo še teh nekaj voda, ki jih imamo. To bi bil družbeno škodljiv ukrep, ker vodi nazaj v državni administrativni sistem. To pa je diskriminacija ustavnih načel. Ker je problematika lovecev in ribičev enaka, predlagam, da bi skupno obravnavali perečo problematiko.

Janko Vogrinec:

To se pravi ukiniti družbeno upravljanje v lovstvu in preiti na delavsko upravljanje. Komune takega zakona ne želijo. Ptujška komuna se tega boji, ker bo lovstvo potem nerentabilna dejavnost. Mnoge številke v planu so ekonomsko neizvedljive. Take številke je možno najti samo s teoretičnim računom, v praksi pa ne. Izkušnje gojitvenega lovišča v Beltincih so naslednje: Od podloženih jajc se je izvalilo 61 % kebkov. Od 100 kebkov je zraslo 80

desettedenskih fazančkov. Od 100 izpuščenih so jih odstrelili v jeseni le 31. Lovskih strokovnjakov z univerzo nimamo, imamo pa izkušene ljudi, ki jih je treba upoštevati.

Janko Klemen:

Po tem planu izgleda, da so lovske družine sposobne upravljati lovišča samo na nižji stopnji, potem pa, ko jih izboljšajo, dvignejo, pa ne več. Na mariborskem področju so lovske družine pri izvajanju štiriletnega plana lovstva v več primerih celo presegle bonitirani stalaž. Pri nas je lovstvo zajeto tudi v okrajnem družbenem planu. Pri sestavljanju predloženega sedemletnega plana bi morala sodelovati tudi vsaka lovska družina, ker sicer nihče ne bo odgovoren, če plan ne bo realiziran.

Rino Simoneti:

Veseliti bi me, če bi bil ta plan izpolnjen, kajti nas lovec veseli čim več divjadi. Plan daje enemu (LD) športno, drugemu (gojitvena lovišča) pa ekonomsko vlogo. Nastane vprašanje, ali želimo napraviti iz športa podjetja. Sektorja ne bi ločil na osnovi ekonomskih pokazateljev. V nekaterih slavonskih loviščih, ki jih upravljajo gospodarske organizacije, je letno 20 do 30 milijonov pasive. Pretirano poudarjanje ekonomskih aspektov bi utegnilo škoditi. Verjetno, da bo družbeno bolj upravičeno, če nadaljujemo z razvojem našega lovstva z 12 000 lovci, člani lovskih družin. Nasproti dohodkom celotnega turizma odpade pri nas na lovski turizem le 0,12 %.

Evgen Cug:

Občina (Murska Sobota) in lovci imamo interes, da lovske družine ostanejo. Imamo pa tudi interes za razvoj lovskega turizma. Reorganizirali bomo tudi naše lovske družine, tako da bo vsaka upravljala lovišče od 4000 do 6000 ha. Vsaka družina bo iz umetne vzreje nabavila letno po 1000 desettedenskih fazančkov. Predvidevamo, da jih od teh ostane vsaj po 500. Od tega naj jih inozemci odstrelijo po 400, po 100 pa naj jih ostane v lovišču za reprodukcijo. Investiranje v gojitvena lovišča je posebno poglavje. Če je gojitveno lovišče »Fazan« imelo 15 milijonov čistega dohodka, potem bi lovske družine na istem mestu imele ob prostovoljnem delu 20 milijonov čistega dohodka.

Mitja Vošnjak:

Lovski turizem naj se razvija tako, da od lova ne bo izključen domači lovec. Povezati ga je treba s splošnim turizmom, na primer preko gostinstva. Za osnovo 7-letnega plana je treba vzeti bonitiranje in sicer v koordinaciji s kmetijstvom in gozdarstvom. Pri planiranju stalaža divjadi je treba računati tudi s škodo, ki jo divjad povzroča, pa tudi kemijska sredstva v kmetijstvu, ki povzročajo škodo na divjadi. Preiti je treba na skupno gospodarjenje tistih lovskih družin, ki upravljajo lovišča z enotnimi gojitvenimi pogoji, skratka, treba je začeti gospodariti po lovskih bazenih.

Mirko Kumer:

Opustiti lovske družine in preiti na zavode bi pomenilo korak nazaj. Številke (stalaž in odstrel) dokazujejo, da lovske družine niso slabo gospodarile. Gojitvena lovišča, ki so razpolagala z vsaj

Pomlad prihaja

Foto A. Koprivnikar

nekaž strokovnjaki, niso dosegla večjega uspeha kot lovske družine. S tem pa ni rečeno, da je v loviščih lovskih družin vse v redu, marsikaj se da izboljšati, tudi v tako imenovanih pasivnih loviščih. Pri staležu divjadi je poleg kvantitete treba upoštevati tudi kvaliteto.

Cene Kranjc:

Pred vojno sem težko prišel do lova. Ko sem šel v partizane, sem si pridobil tudi pravico do lova. Ukrepi oz. odločbe pa, ki smo jih brali, pa nam jemljejo to svoboščino. Kot državljani si tega ne pustim vzeti. Sem član ljudstva, ki vlada, vladar pa ima pravico do lova; to je vedno imel. Ekonomiste ima ves svet, mi smo pa ljudje, ki imamo svobodo. Ne morem se strinjati z odredbo, ki je vzela lovišča lovskim družinam, in ne s planom, ki jih jemlje. So ljudje, ki veliko vedo, našega lova pa ne poznajo. Sistem v lovstvu, ki smo ga zgra-

dili, je treba nadalje graditi. Napraviti hočemo vse, da bodo uspehi še večji, a ne z dinarjem, ampak z delom.

Bogdan Sezun:

Stalež naše divjadi je še zelo majhen. Stalež male divjadi je treba dvigniti predvsem kvantitativno, velike pa kvalitativno. Da bomo to dosegli, je potreben strokovni lovski kader, izboljšanje biotopa, zatiranje roparic — predvsem vran in srak — in krmljenje ter prezimovanje divjadi (jerebice, fazani).

Tone Ožbolt:

Lovske družine Kočevske so šle od bonitiranja korak naprej, izdelale so gospodarske ureditvene načrte za svoja lovišča. Naša občina pa je za svoja lovišča izdelala tudi svoj občinski plan.

SKLEPI:

I.

V razpravi o 7-letnem planu perspektivnega razvoja lovstva na področju SRS, ki ga je izdelal Republiški sekretariat za kmetijstvo in gozdarstvo, je upravni odbor ugotovil:

Lovska organizacija ni bila povabljena k sodelovanju pri sestavi navedenega plana in zato pri njem ni mogla sodelovati. Plan ne upošteva interesov in potreb lovske organizacije, ampak lovce celo izriva od gospodarjenja z lovišči in jih iz lovcev-upravljalcev pretvarja v lovce-turiste, lovska organizacija pa bi bila tako ob osnovo za gospodarjenje — ob lovišča. To pa ni v skladu z ustavnimi načeli v smislu samoupravljanja in demokracije.

Plan ne izhaja iz dejanskega stanja, pač pa je zasnovan na konceptih osnutka novega Zakona o lovstvu, proti kateremu so se izjavile vse lovske organizacije v SFRJ.

Razen tega, da je plan osnovan na konceptih, ki so lovski organizaciji tuji, ne vzdrži niti strokovne, niti ekonomske kritike. V osnovah ni vsklajen s perspektivami drugih gospodarskih panog, predvsem kmetijstva in gozdarstva. Razen tega plan ne upošteva bonitiranja.

Delitev lovstva na športni in ekonomski sektor, pri čemer bi bili zavodi za gojitev divjadi, kmetijska posestva, GG-ja in drugi-gospodarske, lovske družine pa zgolj športne organizacije, je neutemeljena in nesprijemljiva. Ppraksa je pokazala, da LD dosega enake gojitvene in strokovne uspehe kot zavodi za gojitev divjadi.

Zato upravni odbor LZS naroča vsem LD in LZ, da nemudoma pripravijo predloge za realen 7-letni plan. Dosedanje izkušnje dveletnega izvajanja 4-letnega plana naj bodo osnova pri sestavi 7-letnega plana. Upravni odbor to naroča zato, ker smatra, da mora plan izhajati od osnovne organizacijske enote — lovske družine — preko področnih LZ in ob sodelovanju z zavodi za gojitev divjadi, s kmetijskimi in gozdarskimi organizacijami. Tako bodo izvajalci tega plana jasno določeni.

Lovske družine oz. posamezna gojitvena področja (bazeni) naj prouče možnost angažiranja družbenih sredstev bodisi v obliki kooperacije, ali pa bančnih kreditov za dvig stalaža in druge gojitvene namene, kar je osnova za povečano ekonomsko zmogljivost lovišči in večjo možnost lova naših državljanov in lovskih turistov, domačih in tujih.

Upravni odbor ocenjuje kot pozitivno, da so na področju Okrajne skupščine Maribor in nekaterih komun Okrajne skupščine Ljubljana v sodelovanju z lovske organizacije vnesli v družbeni plan tudi lovstvo.

Za sodelovanje z Republiškim sekretariatom za kmetijstvo in gozdarstvo je upravni odbor izvolil posebno komisijo. Ta komisija bo na osnovi predlogov lovske družin in področnih lovske organizacije, ki naj bi vseboval plan kvalitetnega in kvantitetnega dviga divjadi ter upošteval že dosežene rezultate in izkušnje.

II.

Upravni odbor je razpravljal tudi o stališču lovske organizacije do osnutka novega zveznega Zakona o lovstvu. Z njim se ne strinja.

Pravico ustanavljanja in gospodarjenja z lovišči bi po tem osnutku dobile predvsem kmetijske, gozdarske in druge organizacije, medtem ko bi se pravica komune pri dodeljevanju lovišč lovskim družinam omejila zgolj na tista področja, kjer ne bi bilo drugih interesentov. O takšnih konceptih se razpravlja že leta brez upoštevanja stališč lovske organizacije

v SFRJ, kar dokazuje, da se ne teži za vskladitvijo lovske zakonodaje z določili Ustave, temveč gre za uveljavljanje tendence administrativnega poseganja v samoupravljanje na področju lovstva.

Sprejetje takih določil osnutka Zakona o lovstvu bi bilo družbeno za vso državo, zlasti pa za Slovenijo, velik korak nazaj in vračanje na preživele sisteme lovstva. Praksa je pokazala, da je LD najdemokratskejša ter organizacijsko in strokovno najprimernejša oblika za upravljanje lovišč. Nevzdržno je ustanavljati lovišča in jih dajati v upravljanje gospodarskim organizacijam tam, kjer so boljši pogoji za gojitev divjadi, na ostalih področjih pa ohranjati LD.

Upravni odbor smatra, da je vsklajevanje lovske zakonodaje z določili Ustave potrebno, vendar ob upoštevanju komune (občine) kot osnovne politično-teritorialne enote naše celotne družbene ureditve. V skladu z družbenim razvojem dobiva komuna vse večje samoupravne pravice, koncepti osnutka Zakona o lovstvu pa ji te odrekajo oz. se od njih bistveno oddaljujejo.

Upravni odbor izreka vso podporo stališčem Glavne lovske zveze, ki odklanja sedanji osnutek zveznega Zakona o lovstvu.

III.

V zvezi z odvzemom lovišč lovske družinam na Ptujem polju se upravni odbor strinja s stališči predstavnikov Občinske skupščine Ptuj, Občinskega odbora SZDL Ptuj, Okrajne skupščine Maribor, prizadetih lovske družin, Lovske zveze Ptuj in Lovske zveze Slovenije na razgovoru s predsednikom Izvršnega sveta Skupščine SRS tov. Viktorjem Avbljem. Razen prizadetih lovske družin je tudi Občinska skupščina Ptuj vložila predlog za ocenitev protustavnosti navedene odredbe, ki je bila izdana proti njeni volji.

Upravni odbor je potrdil sklep o neposrednem včlanjenju lovcev s tega področja v Lovsko zvezo Slovenije.

IV.

Pred podobnimi problemi se je znašla tudi ribiška organizacija. Upravni odbor je na predlog navzočega predsednika Ribiške zveze Slovenije sprejel sklep o koordinaciji naporov za ohranitev družbenega upravljanja lovišč in voda.

*

Ti sklepi so bili v začetku marca t. l. razposlani neposredno vsem LD.

F. Cvenkel

Ustanavljanje lovske skupnosti

Organizacijska komisija LZS je na seji 28. II. in 6. III. 1964 razpravljala o sodobnejši obliki lovske organizacije in iskala pot, kako bi se rešilo to vprašanje. Na osnovi tega je Lovska zveza Slovenije sestavila naslednjo okrožnico vsem področnim LZ in LD, ki jo zaradi aktualnosti objavljamo tudi v »Lovcu«.

Ko je zadnji občini zbor LZS obravnaval razne pomanjkljivosti lovske organizacije, je v prvi vrsti opozoril na neustrezno obliko organizacije, na ne-

sodobno gojitev divjadi in na nedovoljno strokovno znanje.

Opozoril je, da je med drugim vrsta sedanjih področnih LZ še iz časov nekdanje razdelitve Slovenije na okraje, da so sedanja lovišča premajhna za intenzivnejšo načrtno gojitev, da so sredstva lovskih družin preveč razdrobljena, da bi bile možne večje investicije, in da strokovni kader pri takem stanju ne pride do učinkovitejšega izraza.

Za odstranitev navedenih pomanjkljivosti je nujno osnovanje lovske skupnosti kot večjih lovsko gospodarskih enot, v katerih bo možna intenzivnejša in sodobnejša gojitev divjadi in ki bodo omogočale skladnejše sodelovanje s kmetijstvom in gozdarstvom, predvsem pa s komunami, tako bodo ustvarjene možnosti za lov večjemu številu državljanov in lovskim turistom.

Ko dajemo predlog za lovske skupnosti, predvsem poudarjamo, da ne gre za nobeno ukinjanje lovskih družin oz. njihovih lovišč (kjer so lovišča premajhna, se lahko združujejo), temveč gre predvsem za koordinacijo dela; lovske družine in njihova lovišča so temelj lovskih skupnosti.

Lovske družine naj bi se povezale v lovske skupnosti tako, da bodo le-te obsegale večja področja z enakim ali podobnim biotopom, s približno isto divjadjo in podobnimi potrebami.

Lovske skupnosti naj ne bodo premajhne lovsko gospodarske enote, ker bi tako ne ustvarjale potrebnih sredstev za boljše gospodarjenje, vendar pa tudi ne prevelike, ker bi se tako bistveno ne razlikovale od nekaterih sedanjih področnih zvez.

Lovske družine naj na občnih zborih razpravljajo o formiranju lovskih skupnosti in zavzamejo stališča. Za ustanovne občne zборе skupnosti naj tudi izvolijo delegate. Področne zveze naj skličejo ustanovne občne zборе lovskih skupnosti. Lovske skupnosti naj se formirajo ne glede na sedanje področne zveze in na upravno razdelitev naše republike.

Področne LZ naj nastajajočim lovskim skupnostim pomagajo v vseh pogledih, nanje naj začno takoj prenašati konkretne naloge in materialna sredstva.

Strelstvo v letu 1964-65

Komisija za strelstvo pri LZS je na prvi letošnji seji napravila širok program dela. Seji so prisostvovali tudi skoraj vsi zastopniki področnih lovskih zvez, med manjkajočimi pa smo zlasti pogrešali zastopnika LZ Ljubljana. Preseneča tudi sicer premajhno zanimanje LZ Ljubljana za novo strelišče v Tomačevem pri Ljubljani. Vsi milijoni bi bili vanj prav gotovo slabo vloženi, če bi služilo le za večja tekmovanja in treninge peščici strelcev. Menim tudi, da je za lovske družine v okolici Ljubljane gradnja manjših več ali manj slabo urejenih strelišč nesmotrna, saj imajo na voljo v vsakem času dobro urejeno strelišče LZS.

Na omenjeni seji je bilo sprejeto priporočilo, da naj se na lovskih izpitih uvede obvezna preizkušnja lovskih pripravnikov v streljanju z risanicami, šibenicami ali obojimi. Namen take preizkušnje pa naj bo predvsem ugotovitev pripravnikovega znanja o varnem ravnanju z orožjem. Stroške takih

praktičnih preizkušenj naj nosijo kandidati za polaganje izpitov sami.

Omembe vredno je tudi ponovno priporočilo te komisije za prepoved uporabe vojaških nabojev za lov. Seveda pa bo tako priporočilo toliko časa brez vrednosti, dokler bodo lovske trgovine prodajale tudi vojaške naboje in dokler ne bodo lovske družine uvidele, da so taki naboji za pravično izvrševanje lova neprimerni.

Nekatere področne lovske zveze so imele že v minulih letih vpeljane dobro organizirane obvezne preizkušnje lovcev in njihovega orožja, bodisi na stoječe ali gibljive tarče. Na omenjenem sestanku je bilo sprejeto priporočilo vsem področnim lovskim zvezam, naj take preizkušnje razširijo na vse lovske družine, poleg tega pa naj imenujejo svojega strokovnjaka, ki bo takim preizkušnjam prisostvoval skupaj z organom sekretariata za notranje zadeve. Na teh preizkušnjah naj bi izločali vse izrabljeno in za lov neprimerno orožje. Za tako orožje naj se, če ni možna drugačna ureditev, v LD izda interna prepoved za izvrševanje lova. Imenovana je bila tudi posebna podkomisija oz. sekcije za lovsko orožje in naboje, ki naj ugotovi dejansko stanje v proizvodnji domačega lovskega orožja in nabojev, vpliva na njihovo izboljšanje, ter na vzpostavitev uradne preizkuševalnice za lovske naboje in orožje. Pripravi naj tudi predloge glede uporabe minimalnih kalibrov lovskega orožja oz. nabojev za lov na posamezno divjad velikega lova.

Med drugim je bil tudi sestavljen predlog koledarja tekmovanj v streljanju na umetne golobe za lov. leto 1964/65:

maj in junij: družinska prvenstva,
junij: prvenstva področnih lovskih zvez,

5. julij: tekmovanje za prvenstvo LZS v Ljubljani,
26. julij: mednarodno tekmovanje v Ljubljani.

Na tekmovanju za prvenstvo LZS bodo po tem predlogu lahko sodelovale vse področne lovske zveze s 5 članskimi ekipami. Vsak tekmovalac bo streljal na 50 umetnih golobov. Stroške za tekmovanje, t. j. organizacijo, naboje in umetne golobe, bi nosila LZS. Tega tekmovanja se bo lahko udeležil tudi katerikoli tekmovalac, član lovske organizacije, kolikor bi stroške nosil sam, ali organizacija, ki bi ga na tekmovanje poslala.

Poleg teh tekmovanj, katere bo prirejala lovska organizacija, pa bo Strelska zveza Slovenije priredila v avgustu tekmovanje za prvenstvo Slovenije, katerega se bodo lahko udeležile le tiste občinske ekipe in posamezniki, ki bodo za to tekmovanje dosegli predpisano normo 75% zadetih golobov.

Državno prvenstvo v streljanju na umetne golobe bo letos prvikrat v Sloveniji. Organizacija je poverjena Strelski zvezi Slovenije. Tekmovanje bo v Ljubljani, streljalo pa se bo na 100 umetnih golobov. Posamezne republike bodo zastopale samo tiste občinske ekipe in posamezniki, ki bodo na regularnem tekmovanju dosegli postavljeno normo v višini 80% zadetih golobov.

Za državno prvenstvo bo tudi lovska organizacija skušala pripraviti in nanj poslati svoje tekmovalce (poleg strelske organizacije), če bodo dosegli zahtevano normo.

Naš delovni program je sorazmerno obširen, izpolnitev tega pa zavisi poleg naše dobre volje in dela tudi od razpoložljivih denarnih sredstev. Lovske organizacije naj si s sklepi občnih zborov ta sredstva zagotovijo, v poslovniko pa sprejmejo tudi potrebna določila za pravičen in uspešen razvoj strelstva.

Janez Bulc

O družbeni vlogi naše lovske organizacije

Ivan Ferlež

Ko smo se po osvoboditvi lotili organiziranja našega lovstva, smo vedeli, da naloga lovske organizacije ni samo ta, da obnovi stalež v med vojno opustošenih loviščih, pač pa da hkrati z ustvarjanjem materialnih pogojev za svoje delovanje vnese v naše lovstvo tudi socialistično misel; da skratka vskladi svoje delo s splošnimi naporji za preoblikovanje naše družbe in da tudi lovstvu da demokratično in socialistično vsebino. Velika večina članov se je zavedala, da si je v boju proti staremu družbenemu redu med drugimi priborjenimi pravicami priborila tudi pravico do lova, ki je vse dotlej bil privilegij kapitalističnih mogotcev, ter kot tak za širšo množico delovnih ljudi prepovedan in nedostopen. Prav zaradi te zavesti in iskrene ljubezni do narave so se naši lovci s podvojenimi naporji lotili dela in dajali tudi svoja sredstva, da bi opravičili pravilnost svojega hotenja, obstoj svoje organizacije in zaupanje, ki jim ga je naša družba izkazala s tem, da jim je prepustila lovišča v upravljanje. Osnovni načeli, na katerih se je gradilo naše povojno lovstvo, sta bili popolna kolektivnost in enakopravnost vseh članov tako pri vodenju organizacije kakor tudi pri gojitvi, urejanju lovišč in pri izvrševanju lova. Združiti na prostovoljni osnovi vse pozitivne sile in pretrgati z globoko zakoreninjeno tradicijo individualizma in samovolje ni bilo lahko delo. Nagnjenost k osebному okoriščanju na račun naporov kolektiva se je v začetku le s težavo lomila z vztrajno družbeno prevzgojo, ob trdni odločnosti naprednih članov, ki so si postavili za cilj, da tudi lovstvo, tako po vsebini dela kakor tudi po načinu vodenja organizacije, privedejo na tisto mesto, ki mu v naši novi socialistični družbi pripada. Osebna moralna in materialna odgovornost za neizpolnjevanje prevzetih obveznosti vsakega posameznika ali pa za na kakršenkoli način povzročeno škodo sta bili od vsega začetka eden osnovnih pogojev, ki je vodil k utrjevanju discipline in krepitvi organizacije. Dostikrat se je bilo treba poslužiti ostrih disciplinskih ukrepov proti tistim, ki so zavestno delali prekrške in se niso pokoravali naprednim sklepom večine. Le na ta način se je lahko organizacija krepila, izločevala iz svoje sredine škodljive elemente, postajala organizacijsko bolj čvrsta, v svoji aktivnosti in hotenju vse bolj enotna, pa tudi iz leta v leto številčno močnejša. Pravilen neposredni vpliv na moralno-politično vzgojo članov organizacije, ki so ob praktični strokovni vzgoji in ob delu čedalje

bolj dojemali smisel in moč kolektivnosti in pravega tovarištva, je potegnil za seboj kot nujno posledico tudi pravilno orientacijo članov v ostali splošno-družbeni dejavnosti. Pristno tovarištvo in solidarnost, družbena iskrenost in neposrednost, kar se je vse negovalo od začetka obstoja organizacije, tesna medsebojna osebna povezanost in pravilna politična usmerjenost ter konkretni vidni delovni uspehi so marsikaterega političnega omahljivca, ki je bil še pod kvarnim vplivom preteklosti, spravili na pravilno pot družbi koristnega državljana. Ni mi poznan primer, da bi katera naših lovskih družin v svojih vrstah trpela člana, ki se je omadeževal s kriminalom ali pa kakimi drugimi protidružbenimi prestopki. Nasprotno, dostikrat se je zgodilo, da je prav lovska organizacija v takih primerih prva nastopila in takega člana izločila iz svoje sredine. Danes ne more nihče zanikati dejstva, da je delo lovske organizacije s strokovno in moralno-družbeno vzgojo svojih članov, s praktičnim kolektivnim delom, sestanki, praviim tovarištvom v vsestranski medsebojni pomoči ter s svojo tesno medsebojno povezanostjo imelo pozitiven vpliv na neposredno okolico in na aktivnost njenih članov tudi na drugih poljih družbene dejavnosti. Niso bili redki primeri, da so lovske družine korporativno kot celota iskreno manifestirale svojo politično miselnost in prav v politično kočljivih predelih bile ob volitvah in raznih družbenih akcijah v veliko podporo drugim družbenim in političnim organizacijam. Danes lahko s ponosom ugotovimo, da vsi ti kolektivni naporji niso bili zaman, in lahko z doseženimi uspehi na celotnem področju dela prepričljivo dokažemo, da je prav lovska organizacija med najaktivnejšimi in v svojih naporih med najenotnejšimi našimi organizacijami. Način samoupravljanja v naših lovskih družinah, ki je bil vpeljan že od prvih začetkov povojnega razvoja organizacije, pri katerem se spoštujejo vsi principi demokratičnega centralizma in v katerem aktivno sodeluje celotno članstvo, lahko marsikje služi za vzgled, hkrati pa dokazuje družbeno in politično zrelost, s katero se člani lovske organizacije lotevajo svojega dela. Ne bi se v tem članku zadrževal na doseženih materialnih uspehih v samih loviščih, ker so le-ti za vso našo javnost dovolj vidni, poudaril bi pa, da jih je naša lovska organizacija dosegla le s pravilnim kolektivnim delom in gospodarjenjem, s svojimi lastnimi ustvarjenimi sredstvi, brez kakršnekoli druge družbene finančne pomoči. Pri tem naj navedem le to, da se je stalež osnovnega fonda divjadi v družinskih loviščih od leta 1949 do 1963 povečal samo pri veliki divjadi za 120 %, pri mali pa še neprimerno več. Več kot dobra polovica lovišč je urejena in na vzorni stopnji, z vsemi pogoji tudi za nadaljnji napredek. Razen tega je lahko naši celotni družbi v ponos, da je prav naša lovska organizacija, kot prva na svetu, na vsem svojem gospodarskem

Na Cerkniškem jezeru

Foto P. Adamič

območju izdelala lovski kataster in izvršila bonitiranje lovišč, kar predstavlja najbolj solidno osnovo za izdelavo načrtov bodočega gospodarjenja.

Ob navajanju doseženih uspehov pa moramo nujno biti tudi samokritični ter priznati, da bi marsikje lahko storili tudi več, kot pa je že storjenega, da so se pri delu tudi dostikrat ponavljale napake, da pri nekaterih družinah ni bila dovolj trdna notranja konsolidacija, da je bilo ponekod premalo delovnega poleta in podobno. Pri razvoju lovskega turizma smo dosegli zelo lepe uspehe, ki bi pa bili lahko še večji, če bi nekatere družine, ki so imele za to gospodarsko dejavnost najboljše pogoje, ne bile tako samoljubno in konservativno zaprte same v svoj krog. Prav tako so še nekatere družine, ki brez kakršnekoli potrebe omejujejo svoje članstvo na določeno število, čeprav kapaciteta njihovih lovišč dovoljuje veliko večji sprejem; ponekod se to omejuje na ta način, da se postavljajo tako visoke pristopnine in taki finančni pogoji, ki jih povprečen delovni človek ne more prenesti. Tudi iniciativa za vključevanje lovstva v družbene gospodarske plane je bila do sedaj še vse premajhna. Vse to so napake subjektivnega značaja, ki jih moramo priznati, ker še obstajajo, in se kljub opozarjanju, navodilom in raznim ukrepom še vedno pojavljajo, pa čeprav v dosti manjšem številu kot v preteklosti, niso pa značilne za vso organizacijo. Nenehno odpravljanje teh in podobnih napak je bila in bo še

tudi v bodoče ena naših pglavitnih dolžnosti. Ob vsem tem pa so obstajali in še danes obstajajo tudi drugi vzroki, ki so nas močno ovirali v razvoju, in prav bi bilo, da se pri njih malo pomudimo, ker je razprava o tem prav v zadnjem času močno vznemirila celotno naše članstvo.

Smelo lahko trdimo, da je po načinu samoupravljanja lovska organizacija pred drugimi samoupravnimi organizacijami in delovnimi kolektivi, ker izvaja obliko širokega družbenega upravljanja z enakimi pravicami in dolžnostmi za slehernega svojega člana in ne prepušča konkretno upravljanje samo ožjemu krogu voljenih organov. To dejstvo in pa doseženi materialni uspehi so delo lovskih družin pripeljali do tiste stopnje, ki je že zahtevala širši razmah, tesnejše sodelovanje z drugimi gospodarskimi organizacijami in tudi reorganizacijo, kar pa v okvirih predpisane zakonodaje še ni bilo mogoče izvesti. Zato moramo priznati, da je delo naše organizacije ob raznih težavah, ki so se začele pojavljati, v zadnjih letih takorekoč zastalo v svojem razvoju. Sodelovanje s kmetijskimi in gozdarskimi organizacijami se kljub najboljši volji in iniciativi lovcev ni moglo v celoti ustvariti. Medtem ko so lovske družine redno ocenjevale in plačevale po divjadi napravljeno škodo, so kmetijske organizacije kljub prošnjam in opozorilom marsikje brezobzirno uničevale divjad in lovišča z raznimi strupenimi agrokemičnimi in tehničnimi sredstvi. Ker lovske družine same

nise mogle preprečiti škode, gozdno gospodarske organizacije pa v večini primerov niso bile voljne pomagati, je jelenjad delala škodo tudi po gozdovih. Dogajali so se tudi grobi administrativni posegi v zakonite pravice organizacije. Hkrati so se začela širiti tudi razna stališča, češ da je lovska organizacija v naši družbi privilegirana in da ima cehovski značaj, ker po zakonu lahko lovi le tisti, ki je član organizacije, da kot taka ni potrebna itd. Vse to je v vrste lovcev vnašalo nezaupanje in zmanjševalo veselje do nadaljnjega dela, slabilo enotnost in disciplino ter voljo za napredek. Na pobudo lovske organizacije se je začel že pred nekaj leti pripravljati osnutek novega zveznega zakona o lovstvu, ki naj bi omogočil nadaljnji razvoj lovstva ter določil njegovo vlogo in pomen v razvoju naše socialistične družbe ter vskladil odnose s kmetijskimi in gozdarskimi organizacijami. Kljub naši najboljši volji in sugestijam za izdelavo predlogov zakona pa vsi do sedaj po upravnem organu izdelani predlogi novega zakona niso tega upoštevali.

Presenetljiva je ugotovitev, da je v zadnjem osnutku novega zveznega zakona o lovstvu in v 7-letnem planu razvoja lovstva v Sloveniji popolnoma zapostavljena ne samo lovska organizacija kot taka, pač pa tudi vsa pozitivnost njenih dosedanjih uspehov in njena družbena vloga. Medtem ko se v osnutku zakona sploh zanika vsesplošni pomen in vloga organizacije in se le-ta postavlja na zadnje mesto, za raznimi gospodarskimi podjetji, ki naj bi imela pravico do svojih lastnih lovišč (katera bi pač bilo treba odvzeti lovskim družinam) ter se šele tam, kjer bi ne bilo drugih interesentov, daje občini možnost, da lovišča da lovskim družinam v uprav-

ljanje, se v 7-letnem planu razvoja lovstva v Sloveniji samo v enem stavku (str. 208) omenja: »Lovske organizacije so v teku dosedanjega razvoja dosegle prav lepe uspehe«. To je samo vljudnostno priznanje — ker vsesplošnega napredka in naporov naše organizacije ni v nobenem primeru mogoče zanikati! Dejstvo, da sestavljalci plana niso povabili lovske organizacije k sodelovanju in se pri sestavi plana sploh niso ozirali na praktične dosedanje izkušnje njenega dela, to nerazumljivo hotenje jasno dokazuje.

Razprava, ki je tekla v naši lovski organizaciji o obeh zgoraj navedenih dokumentih, je ugotovila, da osnutek novega zveznega zakona, ki ga je izdelal upravni organ, za napredno družbo ni sprejemljiv. Osnutek ni v skladu z našo stvarnostjo, ker s svojimi določili dejansko potiska naše lovstvo daleč nazaj v že preživele čase in ne temelji na izkušnjah in uspehih, ki smo jih na tem področju socialističnega napredka že dosegli. Ker zanika delo in že dosežene uspehe lovske organizacije, ji tako jemlje vsak pomen, ki ga ima in ki ga v celoti tudi zasluži kot močna družbena delovna organizacija. Osnutek prav tako tudi ni v skladu z našo Ustavo, ker zožuje samoupravne pravice komune kot osnovne politično-teritorialne enote naše družbene ureditve, in ker z odvzemanjem lovišč lovskim organizacijam odvzema tudi širokemu krogu državljanov ustavno pravico do samoupravljanja, gojitve, lova in te družbene dejavnosti.

Ker 7-letni plan perspektivnega razvoja lovstva v SR Sloveniji temelji le na načelih zgoraj opisanega osnutka novega zveznega zakona, je povsem razumljivo, da je v večini postavk njemu enak. Načrt je enostransko zasnovan in povrh vsega še nestrokovnen. Zaradi tega je tudi ekonomsko neopravičljiv in v svojem celotnem konceptu nesprejemljiv, saj omalovažuje in odklanja sposobnost lovskih družin, da bi tudi v bodoče še lahko z uspehom upravljale lovišča, in lovce-upravljalce degradira na raven streljačev, lovcev-turistov. S tem dejansko demobilizira iz aktivnega družbenega dela 12 000 v lovstvu aktivnih državljanov, ki so bili in ki so še vedno pripravljani kot neplačani amaterji s prostovoljnim delom prispevati vsak svoj delež k splošnemu napredku tudi na tem področju, in tako prihraniti družbi ogromna finančna sredstva. Take namere in taka napačna postavljanja niso v skladu z našo socialistično miselnostjo. Taka praksa ne samo da ne vodi k družbenemu napredku, marveč ga, kot že davno preživela negativnost, vsestransko ovira ter s svojim slabim vzgledom škoduje naši celotni družbi tako v ekonomskem kot tudi v družbeno-političnem pogledu.

Ob razmišljanju o vseh teh ugotovitvah se človeku sami po sebi vsilita dve vprašanji: prvič, kako je mogoče, da na današnji stopnji razvoja naše socialistične družbe in ob tako napredni

Ustavi, kot je naša, nekdo nastopi s tako družbeno negativnimi predlogi, kot jih vsebujeta zadnji osnutek novega zakona o lovstvu in 7-letni plan lovstva v Sloveniji, in drugič: kako si mi zamišljamo naše lovstvo v bodoče?

Kar se nanaša na prvo vprašanje, menim, da je naša demokratičnost tako široka, da omogoča vsakomur, da pove svoje mišljenje in prepričanje. Če je njegovo mnenje pozitivno, ga bo družba sprejela, če je negativno, ga bo odklonila. Naša lovska organizacija pa je enotno odklonila tako osnutek novega zveznega zakona o lovstvu kakor tudi postavke 7-letnega plana razvoja lovstva v Sloveniji, ker že iz zgoraj navedenih razlogov sodi, da ne vodita k nobenemu napredku. Če pa upoštevamo posledice, ki bi nastale v primeru, da bi tako negativni predlogi le prodrli, bi bila nastala družbena škoda zelo težko popravljiva.

Kar se tiče bodoče ureditve našega lovstva, si želimo in zahtevamo tako lovske zakonodaje, ki bo v skladu z Ustavo, in bi zagotovila možnost nadaljnjega napredka z doslej ustvarjeno osnovo. Napredek je pa mogoče ustvariti le tako, da se v tej dejavnosti v polni meri angažirajo in aktivizirajo, ob splošni pomoči družbe, vse tiste pozitivne sile, ki so z dosedanjim uspešnim delom in entuziazmom dokazale svojo sposobnost ter imajo tudi že bogate praktične izkušnje na tem družbenem delovnem področju. Lovske družine naj tudi v bodoče ostanejo kot najbolj primerne osnove organizacijske in samoupravne delovne enote v vseh loviščih, ki so jih do sedaj upravljale. Morajo pa vsaka na svojem območju svoje delo in plane tesneje uskladiti z ostalimi gospodarskimi dejavnostmi v okviru komune. Temu ustrezajoče bo treba najti in prilagoditi tudi spremembo v naši dosedanji organizacijski strukturi ter izdelati nova pravila organizacije. Na ta način se bo dosedanja pozitivna družbena vloga lovske organizacije le še povečala in družbeno samoupravljanje še bolj uveljavilo.

Plan bodočega razvoja lovstva naj bo realen in naj temelji na dejanskih možnostih, ki jih naša družba in narava lahko preneseta, ker le tak bo lahko ostvarljiv. Naša dolžnost je, da ga tudi ob pomoči družbe uresničimo, da torej ohranimo vse pogoje, ki nam jih naša narava v dobi splošnega industrijskega napredka še lahko nudi. Nikakor pa ne smemo pretiravati in plavati v iluzijah neke namišljene denarne rentabilnosti, ki je lovstvo nikoli ni in je tudi nikoli ne bo neposredno ustvarjalo. Dosedanje izkušnje, tako pri nas kakor tudi drugod v svetu, so to dovolj jasno pokazale. Ideje o komercializaciji lovstva se lahko poraja le tam, kjer se vrednost denarja višje ceni kot vrednost delovnega človeka, ki je z veseljem pripravljen prostovoljno delati v lovstvu, ob zavesti, da bo tako opravil koristno družbeno dolžnost. Za plačilo zahteva le užitek ob lepotah narave ter prepotrebno psihično in fizično rekreacijo.

Lovska družina

France Cvenkel

(Nadaljevanje)

III.

Velikost lovišč

Velikost in meje lovišč so predvsem odraz družbenih razmer in lovsko-gospodarskih smotrov. Potrdilo za to dobimo, če pogledamo nedaleč nazaj v preteklost.

Lovski zakon, ki je začel veljati v Sloveniji (Dravska banovina) 13. 3. 1935 in ima za podlago zakupni sistem, določa lastna in občinska lovišča. Lastna lovišča na svojem zemljišču imajo lahko posestniki z vsaj 200 ha nepretrganega zemljišča. Področja občin pa predstavljajo občinska lovišča, ki ne morejo biti manjša od 500 ha. Če je področje neke občine manjše od 500 ha, se priključi kot lovišče k sosednji občini, s katero tvori najnaravnejšo lovsko-gospodarsko enoto. Če presega področje občine 5000 ha pa zakon dopušča, da se — če je v interesu lovstva — to ozemlje razdeli na dve ali več lovišč, toda tako, da posamezno lovišče ne more biti manjše od 2000 ha. Začasni Zakon o lovu (Ur. l. LRS od 24. 7. 1946) odreja državna, državna rezervatna, združna in okrajna zakupna lovišča. Državna lovišča so lahko državna posestva z najmanj 500 ha nepretrganega zemljišča. Za državna rezervatna lovišča, to so vzorna lovišča z določenim strokovnim namenom, zakon ne predpisuje velikosti. Združna lovišča pa morejo obsegati najmanj 500 ha skupne obdelovalne površine. Okrajna zakupna lovišča obsegajo z ozirom na krajevne razmere in interese lova od 1000 do 5000 ha z izjemno dopustnim 10 % presežkom »zavoljo ustrežnejše zaokrožitve in naravnejše odmejitve.« Ta lovišča se dajejo v zakup samo lovskim družinam.

Zakon o lovu (Ur. l. LRS od 13. 5. 1949) določa lovišča splošnega državnega, republiškega in lokalnega pomena. Ne govori o velikosti posameznih vrst lovišč, pač pa za lovišča lokalnega pomena pravi, da praviloma obsegajo območja enega ali več krajevnih ljudskih odborov istega okraja in se jim meje morajo določiti tako, da so čim bolj naravne, vidne in da vsako lovišče tvori zaokroženo lovsko-gospodarsko enoto. Pravilnik za izvajanje tega zakona (Ur. l. LRS št. 26 od 24. 8. 1950 in št. 33 od 7. 11. 1950) prav tako ne določa velikosti lovišč v hektarih. Karakterizira jih v nižinska, sredogorska (hribska) in višinska (gorska). Meje morajo biti naravne in vidne, potekajo naj po grebenih, vodah, cestah in podobno, tako da so lovišča govsko-gospodarske enote.

Zakon o lovu (Ur. l. LRS št. 26 od 8. 7. 1954) določa, da so lovišča zaokrožene lovsko gospodarske enote, ki praviloma obsegajo od 2000 do 6000 ha. In taka lovišča danes upravljajo lovске družine. Znano je, da so bile v času 18-letnega obstoja in delovanja lovskih družin meje lovišč često predmet ostrih sporov. Izkušeni je torej veliko. Zato smo se pri nekaterih lovskih družinah z nižinskim, hribskim in gorskim loviščem pozanimali, kako gledajo na vprašanje meja oz. velikosti lovišč. Zanimivo je, da v njihovem gledanju ni bistvenih razlik in je v povzetku naslednje:

Velikost lovišča je odvisna od več činiteljev. Oblikovitost (konfiguracija) tal, nadmorska višina in geografska lega imajo pri tem svojstven pomen. Gorski grebeni, doline, vode, komunikacije, naselja in podobno igrajo pomembno vlogo pri določanju lovskih meja. V največ primerih prav ti činitelji odločajo o obliki in velikosti lovišča, saj te naravne meje često tudi ločijo življenjske prostore (biotope) posameznih vrst divjadi. Večje reke so gotovo naravna meja za določene vrste (zajec) male divjadi, medtem ko pernato divjad (fazan) voda često družijo in je sestavni del biotopa določenega števila te divjadi. Dolina, po kateri pelje cesta ali železnica, lahko predstavlja mejo za divjad, če pa so v dolini na primer polja, pa dolina često nujno spada v življenjski prostor divjadi (divji prašiči, jelenjad itd.). Gorski grebeni so sami po sebi sicer važna naravna meja, ki pa za gamse velja navadno le za določen letni čas; če jim na primer čez poletje nudijo senco, se držijo na severnih pobočjih, pozimi pa na južnih, saj jih gorski hrbti varujejo pred mrzlimi severnimi vetrovi, pa tudi kopnine nastanejo prej na južnih pobočjih. Iz tega sledi, da je konfiguracija tal pri določanju meja lovišču kot lovsko-gospodarski enote pomembna le za določene vrste divjadi. Na vsak način pa je treba lovišču iskati take čimbolj naravne, vidne meje, ki ustrezajo biotopu tiste vrste divjadi, ki je v lovišču najštevilnejša, oz. tiste, ki ima najboljše življenjske pogoje. Številni nesporazumi zaradi meja lovišč so nastali prav zavoljo tega, ker so družine hotele imeti čim naravnejše meje za svojo najznačilnejšo divjad, pri tem pa niso upoštevale sosednjih lovskih družin, ki so morda imele podobne probleme. Z bonitiranjem, ki je na prvi stopnji izvršeno, so se zaenkrat tudi ustalile meje lovišč, ki so razvidne iz lovskega katastra.

Najznačilnejša divjad pa ne vpliva samo, da meje potekajo ali ne-po gorskih grebenih, dolinah in vodah, ampak je od nje odvisna tudi velikost lovišča. O velikosti življenjskega prostora (biotopa) divjadi odloča namreč često bolj kot konfiguracija tal življenjsko bistvo divjadi. Velika divjad na splošno rabi večji življenjski prostor kot mala. Na primer: srnjak se kreta in hrani na površini od 200—300 ha, jelen na povr-

šini do 5000 ha, divji prašič rabi še več, do 10 000 ha. Te površine pa se z ozirom na določene okoliščine (stalež, hrana, kritje itd.) lahko več ali manj (v različnih letnih časih) spreminjajo. Z ozirom na to je pravilno, da so gorska in hribska lovišča z veliko divjadjo na splošno večja, obsežnejša kot pa nižinska lovišča z malo divjadjo. V mejah lovišč naj bo torej zajetih tudi čim več življenjskih prostorov (biotopov) posameznih parov, družin, jat, tropov itd. divjadi, ki naj bodo po možnosti tudi čim manjkrat presekanani z lovskimi mejami. Seveda je to možno rešiti često le bolj teoretično kot pa dejansko v naravi, ker divjad mejajo v našem pomenu besede ne pozna. Meje lovišč so v pravilnejšem pomenu besede bolj zaradi ljudi in jih zato tudi upravičeno lahko imenujemo »lovske meje«. Definicija o lovišču kot lovsko gospodarski enoti je torej zelo težka, čeprav se nasploh rado govori o lovsko-gospodarskih mejah. Zagovarjanje lovsko-gospodarskih meja je lahko s takega ali drugačnega vidika pravilno ali nepravilno oz. obratno.

Meje, tudi loviščem, je postavil človek in so bile vedno tudi eden izmed rezultatov stanja družbe. Preveč bi se zavleklo naše razglabljanje, če bi se ozrli v čase regalnega in dominalnega lovskega sistema. Lovna površina mora biti razdeljena na lovišča zaradi upravljanja, tako, da je tisti, ki z njimi upravlja, tudi zanje odgovoren. Meje sedanjih družinskih lovišč so odraz našega socialističnega pojmovanja lova in lovstva. Po našem pojmovanju naj bi bil član naše organizacije tisti, ki se zaveda, da je prva lovčeva naloga varstvo in gojitev divjadi, odstrel sam pa je drugotnega pomena. Lovec, ki naj bi živel v tesni povezanosti z naravo in njeno divjadjo skozi vse štiri letne čase, lovsko pravično lovil, se ob tem veselil in se sproščal bremen civiliziranega sveta (rekreacija), mora imeti za to na voljo tudi nek določen del, površino lovišča. V plavalnem bazenu hkrati lahko plava največ toliko plavalcev, da ne zadevajo drug ob drugega. Pri opazovanju, prehranjevanju divjadi pozimi in drugih varstvenih ter gojitvenih opravilih sicer lahko deluje neomejeno število lovcev, odstrel jih pa more vršiti le omejeno število. V gorskem revirju ima en lovec na ca. 200 ha terena lahko še vedno odlične pogoje za lovsko udejstvovanje, v hribskem na ca. 150 in v nižinskem na ca. 100 ha. V gorskem zato več, ker je velike divjadi na določeni površini manj kot male divjadi v nižinskem lovišču. Skupina kakih 30 lovcev pa lahko predstavlja organizacijo, ki ji še lahko pristoja ime »lovska družina«. 30 lovcev po 100 ha oziroma po 150 ha oziroma po 200 ha pa že predstavlja lovišče s 3000 oziroma 4000 oziroma 6000 ha. S tem pa seveda ni mišljeno tako, da bi bilo lovišče razdeljeno na ca. 30 sektorjev, ampak tako, da se sleherni lovec lahko izživlja na celotni površini 3000 oz.

LD Skofja Loka — lovina 1962

Foto S. Marguč

4500 oz. 6000 ha, kar za polno lovsko izživiljanje v celoti zadošča. Tako torej najde določba v Zakonu o lovu iz leta 1954, ki pravi, »da lovišče praviloma obsega od 2000 do 6000 ha«, svojo teoretično utemeljitev.

V Sloveniji še obstajajo družine, ki tudi po naši primerjavi na hektare še niso številčno polne. Toda če tudi bi bile, s tem ni rečeno, da se naše LD številčno ne bi mogle več večati. Enake pravice so državljanom v naši družbeni ureditvi zagotovljene tudi glede pravice do lova. In pri tem niso toliko važni hektari kot spoštovanje temeljnega načela sodobnega, našega lova: predvsem varstvo in gojitev divjadi, odstrela pa le toliko, kolikor smo prigospodarili, oz. toliko, da ne bo v škodo z bonitiranjem določenemu fondu divjadi. Zato v lovskih organizacijah ne more biti mesta takšnim, ki imajo lov samo za streljanje, plenitev, oziroma za lov v primarnem pomenu besede.

Kot že omenjeno, so meje lovišč torej v več primerih lovsko-gospodarske le teoretično. Za divjad in sploh živalstvo proste narave namreč ni samo vznožje, da ima na voljo življenjski prostor, ki zadošča za prehrano, razmnoževanje samo ene družine, tropa itd., da se potem tega prostora drži, ampak mora čutiti, da je celoten širši biotop (na primer Krško polje, Ptujsko polje itd.) iz znanih in še neznanih bioloških potreb polno naseljen od njihove vrste. Sicer nastaja fluktuacija divjadi. Zato je dobro gospodarjenje z živo divjadjo na področju enega samega družinskega lovišča često nemogoče. Zlasti naseljevanje divjadi (fazan, zajec, jerebica) pa tudi plačevanje škode po divjadi (divji prašiči, jelen) bi bilo treba reševati v okviru »širših biotopov«, kot pa so mnogokrat naša družinska lovišča. V takšnih primerih bi lovske družine morale delati v večji in boljši povezavi kot doslej. Področne lovske zveze te naloge v pravem pomenu besede ne morejo opravljati, ker ne predstavljajo lovsko-gospodarskih območij. Meje lovišč je torej treba v določenem smislu besede »odpreti oz. razširiti«.

Zato se na terenu govori o lovskih bazenih, priporočeni so tudi od vrha, a še niso prav zaživel.

Lovske družine, ki smo jih obiskali in se razgovarjali z njihovimi zastopniki, so ob navedenem vse od prve do zadnje zaključile, da so lovišča v obsegu, ki ga predpisuje zakon, najprimernejša.

*

Tako nekatere LD oz. njihovi zastopniki. Kako pa vi? Naj vas spomnim, da smo se glede tega že zmenili, da nam boste poročali.

(Se nadaljuje)

O staležu jerebic na Sorškem polju

Tone Hafner

Sorško polje je del kranjske ravnine. Razprostira se med Savo in Soro do Kranja in Skofjeloškega hribovja. Sorško polje je nadaljevanje visoke terase nad Kranjem. Proti jugozahodu so podlaga polju sprimki in prodnati nanosi. Visoka ježa poteka nad desnim bregom Save in se konča pod vasjo Jama. Od tod na zahod se širi enotna prostrana ravnina do potoka Zabnice. Dalje proti zahodu so v isti ravni terase, ki jih sestavljajo glinaste usedline. Pas pliocenske gline pa se vleče od Stražišča do Crngroba.

Na sami ravni Sorškega polja ni vode. Na zahodnem obrobem pasu pa je več dolin s potočki; večja potoka sta Zabnica in Suha, ki zaradi glinaste nepropustne podlage poplavljata in zamočvirjata nižje travnate predele.

Nadmorska višina se giblje na celotni ravnini okoli 350 m Sama ravnina je zaradi prodnate podlage in tanke rodovitne plasti zemlje podvržena sušam.

Od letnih padavin okoli 1500 mm jih je najmanj poleti, največ jeseni in spomladi. Januarska srednja temperatura je $-2,5^{\circ}\text{C}$, julijska 19°C , srednja letna $8,6^{\circ}\text{C}$, temperaturna kolebanja so $21,5^{\circ}\text{C}$. Klima je delno ublažena zaradi raztresenih gozdnih površin, ki delno regulirajo temperaturno nihanje.

Foto R. Cenčič

Vegetacijska doba traja 240 dni. Število dni s temperaturo nad 10° C je v 32-letnem povprečju 172. Spomladanska slana se pojavlja do 15. maja, jesenska pa lahko nastopi že oktobra. Možnost snežnih padavin je že v oktobru, zadnji sneg pa lahko pade še v maju. Sneg leži 40—80 dni. Zadnja huda zima je bila 1962/63. Sneg je ležal neprekinjeno 120 dni, od 18. novembra do 16. marca. Poprečna zasnježitev traja 60 dni, ki pa se navadno večkrat prekine. Po statističnih podatkih nastopajo izrazito ostre zime vsako osmo leto. Te pa se rade ponavljajo tri leta zaporedoma in potem izostanejo 11 let. Normalna zima je prej mila kakor hladna. Obdobja mraza so kratka, temperatura pa lahko pade tudi do -35° C. Večji del zime zmrzuje le ponoči. Za spoznavanje življenjskih pogojev jerebic naj navedem tudi tele podatke. Po uradnem statističnem popisu leta 1960 se na Sorškem polju prideluje 38 %

žit, 34 % krmnih rastlin in 28 % vrtnin. Kmetijsko posestvo Kranj pa v svojem proizvodnem kolobarju močno opušča žita in močno dviga pridelovanje krmnih rastlin na velikih strnjjenih kompleksih. Sorško polje kot lovišče pripada Lovski družini Sorško polje in Lovski družini Jošt. Z bonitiranjem lovišč je bilo ugotovljeno, da je za gojitev jerebic primernih 2900 ha površin. Od tega je njiv 2457 ha in travnikov 443 ha. Lovišče je bilo kategorizirano v IV. bonitetni razred po sledečih elementih vrednosti:

— prehrana	ocena 2 točk 10
— tla	ocena 3 točk 12
— padavine	ocena 3 točk 9
— temperatura	ocena 2 točk 6
— mir v lovišču	ocena 2 točk 4
— nadmorska viš.	ocena 2 točk 6

S k u p a j točk 47

Na osnovi bonitiranja je bila ugotovljena sledeča zmogljivost lovišča:

Spomladanski stalež 203 jerebice ali 7 na 100 ha, jesenski stalež 493 jerebic ali 17 na 100 ha, pri rastez znaša 290 jerebic ali 10 jerebic na 100 ha lovišča.

Po statističnih podatkih lovskih družin Sorško polje in Jošt je bil stalež jerebic v letih 1955—1963 tak, kot ga prikazuje spodnja tabela.

Stanje jerebic v decembru 1963 kaže, da bo spomladanski stalež 1964 imel še znatne tendence zniževanja.

Iz dolnje tabele je razvidno, da znaša devetletni poprečni spomladanski stalež 388 jerebic ali 13 jerebic na 100 ha, jesenski stalež znaša 702 jerebici ali 24,2 jerebice na 100 ha, prirastek znaša 314 jerebic ali 10,7 jerebice na 100 ha.

Za dviganje ali padanje prirastka pri prosto živečih jerebicah je toliko odločujočih faktorjev, da jih je zelo težko ugotavljati in proučevati. Zato so tozadavne ugotovitve le mnenja in predvidevanja.

Iz mojega dosedanjega opazovanja in proučevanja navajam le tiste pojave in ugotovitve, za katere mislim, da v večji meri vplivajo na tako hitro zniževanje staleža jerebic na Sorškem polju.

Po mojem mnenju je stalež začel upadati že leta 1959/60 in ne 1960/61, kot nam na prvi pogled kažejo statistični podatki LD. Izračun namreč pokaže, če je leta 1959 spomladanski stalež 550 jerebic, jesenski stalež 1100 jerebic in se odšteje odstrel 496 jerebic in 20 % izguba, kar da 110 jerebic, je spomladanski stalež leta 1960 ne 800 jerebic, temveč le 494 jerebic. Če samo ta izračun nazorno pokaže, da je bil v letih 1959, 1960 in 1961 prikazan prevelik spomladanski stalež. V letih 1959 in 1960 pa je bil tudi izvršen prevelik odstrel. Nepravilno ugotovljen spomladanski in jesenski stalež oziroma prirastek in na taki osnovi izvršen nepravilen oziroma prevelik odstrel je bil v tem primeru eden od glavnih vzrokov za prekomeren upad staleža, kar je imelo dalekosežne posledice.

Leto	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963
spom. stalež.	120	165	330	450	550	800	600	288	190
odstrel	45	58	162	275	496	311	99	96	26
spom. stalež na 100 ha	4,2	5,5	11,4	15,5	18,2	27,5	21,3	9,8	6,5
odstrel na 100 ha	1,6	2	5,5	9,5	17,1	10,7	3,4	3,3	0,8

Lovišče
LD Križevci

Foto P. Adamič

Mislim, da je pri jerebicah potrebno pred začetkom odstrela čim bolj skrbno ugotoviti dejanski jesenski stalež in šele na tako ugotovljeni realni osnovi dokončno določiti in izvesti odstrel. Z nekaj dobre volje in aktivnosti članov take in podobne spodrsaljaje, ki nastopijo pri odstrelu, lahko lovci sami preprečimo. Mnogo težji so tisti pojavi, na katere lovci zelo malo ali pa sploh nič ne moremo vplivati. Tako na primer je spoznanje živinorejcev, da mlada pokošena trava in detelja dajeta mnogo večjo hranilno vrednost kakor stara trava in detelja. Zaradi tega se začne košnja za okoli 10 dni prej. Teh 10 dni pa je za marsikatero jerebičje gnezdo usodno. Ročno košnjo so nadomestili kosilni stroji in kombajni. Ni redek primer, da tak način košnje ne uniči samo jaje, temveč tudi jerebico, ki leže ali mladiče, ki še niso toliko godni, da bi odleteli izpod stroja. Mlade jerebice se zelo rade pritisnejo in to je dostikrat usodno zanje.

Upadanje staleža se tudi povezuje z zelo množičnim in doslednim uničevanjem koloradskega hrošča z različnimi strupenimi kemičnimi sredstvi. Verjetno je, da se jerebice hranijo tudi z že zastrupljenimi koloradskimi hrošči in njihovimi ličinkami. Uživanje takih hroščev in ličink sigurno ne deluje dobro na zdravstveno stanje jerebic.

Nadalje lahko prištevamo kot negativni vpliv tudi intenzivno obdelovanje polja. Zemlja se obdeluje na vse večjih kompleksih. S tem izginjajo majhne parcele z zelo pestrimi kulturami. Njive, posejane s prosom so že prava redkost. Meje med njivami, včasih porasle z različnimi pleveli ali celo grmovjem, vse bolj zginjajo. Tako imajo jerebice na sodobno obdelanem polju vse manj naravnih življenjskih pogojev. Po nekaterih znakih bi se dalo celo sklepati, da se jerebice tudi odseljujejo na druga področja.

V takih vse težjih življenjskih pogojih so jerebice tudi bolj izpostavljene raznim roparicam. V zimi 1962/1963 je bilo samo v lovišču Lovske družine Jošt izgubljenih preko 100 jerebic. Samo roparice so uničile 53 jerebic in sicer: v novembru 11, v decembru 8, v januarju 12, v februarju 18 in v marcu 4. Za ostale jerebice ni bilo ugotovljeno, koliko so jih uničile roparice, ali so se na drug način zgubile. Lovišče je bilo preko zime skoraj vsak dan nadzorovano od članov in lovskega podmladka. Pri teh obhodih je bilo uničenih 38 roparic, in sicer v septembru 3, v oktobru 3, v decembru 5, v januarju 10, v februarju 13 in v marcu 1. Iz gornjega prikaza se vidi, da je bilo največ jerebic uničenih januarja in februarja — skoraj 20.

V istih mesecih pa je bilo tudi uničeno največ roparic — skupaj oba meseca 23. Preko leta je bilo uničenih tudi 15 potepajočih se mačk.

Izguba jerebic v letu 1962/63 presega zaradi izredno dolge in hude zime normalno poprečje za okoli 50%. To nas resno opozarja, da je treba roparice v jerebičjih loviščih držati zelo na kratko. Pozimi je v jerebičjem lovišču potrebna vsakodnevna prisotnost lovskega čuvaja in članov lovskih družin. Ni dovolj, da se zgolj po najkrajši poti pregledajo krmišča in še po krajši poti zopet zapusti polje. Jerebice je treba ob zapadlem snegu stalno čuvati in tako preprečevati izgube. To seveda terja dobro organizacijo, veliko časa in je zvezano s precejšnjimi naporji. Vsiljuje se tudi misel, da bi se jerebice ob prvem snegu odloville in prezimile v voljeri. Menda so bili s takim načinom prezimovanja ponekod doseženi dobri uspehi. Stvar bi bilo treba dobro proučiti.

Na izgubo jerebic preko zime lahko tudi vpliva krmljenje. Običajno začnemo jerebice krmiti šele ob zapadlem snegu. Mnogi mislijo, da je za krmo jerebic pač vse dobro. Jedilni list jerebice je preko leta zelo pester in bogat. Zato je logično, da se jerebica pozimi nerada in težko prilagodi na enostransko zrnatno hrano. Mnogokrat je ta hrana tudi slaba mimo tega, da jerebice zelo težko ali pa sploh ne pridejo do zelenja in peska, ki sta jim neobhodno potrebna.

Dobro pripravljena zimska krmišča z rednim polaganjem primerne hrane tudi prepreči, da se jerebice ne zatekajo h kmečkih poslopjem, kjer marsikatera žalostno konča v loncu ali v mačjih krempljih.

S tem prispevkom sem hotel opozoriti, da jerebica na Sorškem polju hitro zgublja svoje življenjske pogoje. Ker ji je človek s svojim posegom porušil naravne življenjske pogoje, prevzema odgovornost, da jih v nastalih okoliščinah po možnosti ponovno vzpostavi. Jerebica je tista naša poljska perjad, ki ji je potrebna posvetiti vso pozornost in podvzeti vse ukrepe, da se stalež ne samo ohrani, temveč še poveča. Jerebica ni samo kmetijstvu koristna, temveč tudi zelo zanimiva v lovskem turizmu. To podujarjam zaradi tega, da bi se našla sredstva za povečanje staleža jerebic. Tega pa ne more reševati vsaka lovska družina zase, marveč se je treba tega lotiti skupno in enotno za vse to področje.

Izdelati je ureditveni načrt lovišč, ki lahko obsega tudi področje več sosednjih lovskih družin. Skratka, naloge se bo treba lotiti načrtno, strokovno, s precej dobre volje in prizadevnosti, da bo jerebica zopet obogatila Sorško polje.

Kljunači so tu . . .

Tone Černač

To ni klic lovcev samo pri nas, temveč še bolj živo odmeva v zahodnih državah vsako jesen in pomlad.

Ime je od njegovega kljuna, ki je dolg 7—8 cm (francosko: becasse, nemško: Schnepfe, angleško: woodcock, špansko: gallina ciega). Spada v red pobrežnikov. Dolg je od 33 do 40 cm, razpetina peruti 63 do 65 cm. Težak je v jeseni od 340 do 360, spomladi pa okrog 305 g. Dobili pa so kljunače, težke do 450 g.

Kljunač je selivec, ki se seli jeseni s severa na jug in obratno spomladi.

Najbolj nas zanima jesenska selitev. Nekateri starejši lovci določajo selitev po svetnikih v praksi, kljunači pa po vremenu. Zato v nobenem letu ni enaka po času in številu. Nekatera leta se pojavijo prvi kljunači že konec septembra in se pojavljajo vse do januarja. Kakšno leto pa se prvi pokažejo šele konec oktobra in z decembrom jih ni več. Če nekoliko poznamo življenje kljunačev, nam je tudi selitev razumljiva. S selitvijo gredo pač za hrano kakor vsako živo bitje. Če imamo v avgustu mnogo deževja, se deževniki umikajo pred talno vodo v višje zemeljske plasti in so kljunačem dosegljivi. Tako imajo dobro pogrnjeno mizo in se pojavijo že konec septembra. Če pa nastopi zgodnja zima, se deževniki zarijejo globoko v zemljo, da so kljunačem nedosegljivi. Če sta avgust in september deževna, imamo oktobra in novembra dober lov na kljunače, če jih ne prežene zgodnja zmrzal proti jugu.

Na selitev kljunačev močno vpliva vreme, posebno jasne, mesečne noči s severnimi vetrovi. Selijo se ponoči do 2000 m visoko. Opazili so pa selitev tudi podnevi, če jih je iznenadilo vreme. Potujejo posamič ali v skupinah po dva ali trije in vedno po svoji zračni poti.

Zanimivo je, da se kljunači selijo v glavnem s severnimi ali severovzhodnimi vetrovi, ki jim pihajo od zadaj, v nasprotju z večino drugih ptic selivk. V Sloveniji je lov na kljunače malo znan, oziroma malo je lovcev, ki se s tem lovom ukvarjajo. Smo pač ljudje različnih okusov tudi pri lovu. Nekomu je brakada vse, drugemu lov na jelena, tretjemu na gozdnega jereba, četrtemu na gamsa in ruševca.

Za pravega lovca pa je vsak lov lep ob svojem času. Čim težje prideš do plena, toliko bolj ti je dragocen in lepši so spomini nanj.

Eden takih lovov je tudi lov na kljunače. Ne bom opisoval spomladanskega lova, ki se mi zdi

nelovski. Tedaj so kljunači mršavi in jih gnezditveni nagon žene na sever. Tudi strel na svatbenem preletavanju kljunačev ni nobena umetnost; ko da bi streljal na sove.

Predlanskim je bil občni zbor Club National des Becassieres (Aveyron, Francija). Tu so sklenili, da se prepove prodaja mrtvih kljunačev, da se lovna doba zaključi 31. marca in da se zabrani lov s čakanjem.

Brez dvoma je lov s psom ptičarjem krona tega lova. Je pa težava, ker ne vidiš psa, ki stoji na kljunača v grmovju. Zato Italijani obešajo psom ptičarjem zvonec na vrat, da vedo, kje pes išče in kdaj pes stoji. Nato se tiho približajo in psu dajo povelje: Naprej! — Italijani imenujejo lov na kljunača »kraljica lova« (regina di caccia).

Kje s psom ptičarjem iščem kljunača? Kljunač se podnevi najraje zadržuje v gostem grmičevju, posebno, če je poraslo z jelševjem na vlažnih tleh ob potokih, poteh, starih kopiščih in na mejah med gozdom in travnikom. Če odleti, ne leti daleč, navadno 100 do 200 metrov, večkrat pa še manj. Leti nekaj časa naravnost, nato pa v loku levo ali desno, pristane ob meji kakšne male jase, še raje pa ob starem kopišču ali na meji med travnikom in gozdom. Ko se drugič dvigne, se skoraj gotovo vrne v bližino, kjer je bil prvič spojen. Sele tretjič pregan se dvigne in daleč odleti.

V Sloveniji nimajo vse lovske družine pogojev za lov s ptičarji. Zato menim, da ni narobe, če lovimo kljunače s čakanjem na preletu. Pri nas se tovrsten lov največ izvaja.

Če želimo imeti uspeh, moramo ugotoviti, kje so zračne poti preletov. Te se s časom menjajo, ker se spreminja pokrajina.

Če vemo, da se kljunači podnevi zadržujejo v goščavah, jih zvečer počakamo, ko lete na pašo na travnike in pašnike. Čakališče najdemo ob kakšnem potoku, ki je obraščen z grmičevjem, na planem ali ob drevoredih. Kljunači zelo radi lete ob grmovju oziroma drevju, vedno pa si zbero za orientacijo kakšno večje drevo, ki raste med grmovjem. Najvažneje je, da si izberemo čakališče tako, da streljamo proti nebu.

Kljunači začno s preletom v mraku, ko na travniku na 40 m ne ločimo več krtine od kljunača. Redkokdaj prileti kakšno minuto prej. Če imaš okrog sebe gozd ali iz kakšnega drugega vzroka nepregledno obzorje, ga zapaziš šele, ko ti je že preletel glavo in si strel že zamudil.

Enako čakam zjutraj. Brž ko se svita (ob isti svetlobi kot zvečer), se že vračajo po isti zračni poti, le da je zjutraj polet počasnejši in zato zadetek lažji.

Polet traja zvečer in zjutraj enako (15 minut). Pri strelu uporabljamo šibre št. 12, ker je kljunač zelo občutljiv (mehek).

Jaz jih streljam na preletu desno in levo. Naproti letečega pustim in streljam za njim, ker je zadetek od zadaj lažji.

Naš lovski strokovnjak ing. Mirko Šušteršič je zaključil, ko je nekdaj razlagal balistiko: »Jakec, pridi se učit!« Še posebno to velja pri kljunačih, če hočemo imeti kaj uspeha.

Vedno imam s seboj psa, da mi ga najde, ker ga je sicer v temi nemogoče najti v travi.

Poudarjam, da je najvažneje ugotoviti na terenu smer preletov. Zato moraš v novembru in decembru vsak večer iti na opazovanje. Že prve dni oktobra hodim vsak drugi, tretji večer čakati, da ugotovim, kdaj se pojavijo. V nekaterih državah imajo lovci posebne opazovalnice, da opazujejo selitev kljunačev, da opozorijo lovce na pričetek selitve.

Mislim, da je to eden najlepših lovov, ki ga lahko izvajajo vsi lovci Slovenije od nižinskih do gorskih lovišč. Bodi pa kar zadovoljen, če dobiš par ali dva para suličic kot trofeje v enem večeru. Suličice so nekdaj uporabljali slikarji za najboljše čopiče. Lovci jih pa nosimo za klobukom poleg čopka, ki ga ima kljunač nad repom.

Poleg trofeje pa ima kljunač svojo vrednost tudi kot divjačina, posebej kljunačevo drobovje.

Najlepše spomine z lova na kljunače imam iz doline Pivke. Tam nad vasjo Koče pri Prestranku, na Jezu, sem jih en večer na preletu sklatil sedem. Je pa od takrat minilo že skoraj 40 let.

In sedaj, ko stojim na dobri zračni poti pri Mokronogu na Dolenjskem, mi jih kak večer preleti tudi po šest. Ko se prično prižigati prve zvezde na nebu, se s puško v rokah spominjam kod vse sem trosil šibre za kljunači. To je bilo od Djevdjelije, Šar planine do Belih peči pod Raduho na Koroškem, okoli Trzina na Gorenjskem, pa tja do gričevja Notranjske in Dolenjske. Ni mi žal, če je šlo mnogo strelav mimo kljunačev, lepi spomini so pa le ostali.

Foto B. Krže

Organi vonja pri naših dlakarjih

Skoraj vsa naša dlakasta divjad je makrozmatična, t. j. da je v njenem življenju veliko bolj pomemben čut voha kakor čut vida. Že pri psu vidimo, da na razdaljo približno 50 korakov težko loči svojega gospodarja od zraven stoječe druge osebe, medtem ko njegov voh neprestano deluje, neglede na to, ali pes poležava okoli svojega gospodarja, ali pa če mu nudimo meso, kruh ali nekaj podobnega. Vse razišče s svojim mokrim smrčkom. Pes in dlakasta divjad registrirata razne vonje, ki omogočijo medsebojno iskanje, ki kažejo na razmejitev življenjskega prostora ali pa olajšajo spoznavanje dozorelosti za zaskok ob prsku oziroma ruku.

Zato ima divjad organe, ki ta vonj izločajo. To so kožne žleze, ki se dele v 2 podvrsti in sicer vonljive žleze, ki producirajo tvarino s posebnim vonjem in pa lojne žleze. Ta tvarina je sivkaste ali rjave barve z intenzivnim vonjem, ki je pri vsaki divjadi poseben. Tvarina nastaja z razpadom celic, vendar tako, da se celica ne uniči. Žleze delujejo v raznih letnih časih različno, včasih tudi popolnoma prenehajo delovati.

Kako je to pri naši divjadi, naj pokažejo naslednje vrstice:

Srnjad ima med parklji zadnjih nog posebno žlezo. To je vrečici podobna vdrtina v koži. Ta vdrtina je obdana od žlezic, deloma vonljivih, deloma lojnih, ki so napolnjene s sivo, mastno tvarino. Žleze izločajo znatno količino te tvarine, ki služi gotovo temu, da omasti parklje in jih tako ohranja zdrave. S tem se preprečujejo poškodbe z drgnjenjem in močo. Pri vsakem koraku srnjadi pa nastaja tudi sled s posebnim vonjem, ki olajša medsebojno iskanje. V času prska pa izločajo žleze verjetno še nek poseben vonj, ki spolno draži srnjaka in mu tudi olajša iskanje pojave srne. Čudno pa je, da srnjad teh žlez na sprednjih nogah nima.

Na zadnjih nogah pa ima srnjad take žleze tudi na zunanji strani pod skočnim zgibom, ki so zunanje naznačene s ščetkasto dlako. Pod to dlako se nahaja organ, ki izloča tvarino sive barve, ki jo srnjad nanaša pri hoji na višje rastline in grmičevje. Tako nastaja še en sled neposredno nad tlemi.

Foto A. Koprivnikar

Posebnost srnjaka je guljenje rogovja in obdelava grmičevja z rogovjem in to tudi še potem, ko je rogovje že očiščeno. Pri tem pride čelni organ v dotiko z grmičevjem. Na ta način se prenašajo njegove vonjljive snovi in se tvorijo takoimenovani vonjljivi znaki. Z njimi razmejuje srnjak svoj življenjski prostor in opozarja doseljenca, da je tukaj že nekdo gospodar. Po prsku ta dejavnost srnjaka (obdelava grmičevja) popolnoma preneha.

Na čelu ima namreč srnjak med obema nastavkoma takoimenovani čelni koder. Dlaka kodra je lepljiva, kajti pod njo se nahajajo vonjljive in lojne žleze. V raznih letnih časih so te žleze različne velikosti. Spomladi in v času, ko si išče srnjak svoj prostor, so vonjljive žleze najbolj razvite. Lojne žleze pa so posebno razvite v času prska. Jeseni in pozimi pa ene in druge popolnoma prenehajo delovati. Zato domnevamo, da izloča čelni organ srnjaka ob raznih časih različne vonje, ki so za drugo srnjad poseben signal. Srna teh čelnih žlez nima. Prav tako najdemo pri jelenu na zadnjih nogah dobro razvito ščetko, pod katero leže vonjljive žleze. Žleze med parklji, ki so pri srnjadi dobro razvite, so pri jelenjadi samo zakrnelo nakazane.

Poseben organ je pri jelenu očesna žleza, ki je vidna kot rob kože. Žleza je posebno v času roka aktivna in napolnjena z zelenim bezoarjem (rjavo maso). Njegovo vsebino prenaša jelen na grmičevje in pušča tako svojo vizitko. Ob roku lahko te žleze tako razširi, da dobi jelen čisto drugačen obraz. Košutarija teh žlez nima.

Nadaljnjo žlezo ima jelen na korenu repa. Žleza je precej velika, ki posebno nabrekne v času roka. Tudi z njo jelen markira svojo pot.

Tudi gamsarija ima dve skupini žlez za roglji. Žleze so v koži in vsebujejo v glavnem loj. Med prskom izredno nabreknejo in izločajo rjavo tvarino, ki nima neprijetnega vonja. Z njo markira gams določene prostore. Po prsku žleze okrnejo. Pri kozah so te žleze samo zakrnelo nakazane.

Ker se tudi pri gamsih v času prska opaža, da obdeluje drevesca z roglji, domnevajo, da postavlja gams vonjljive znake, ki naj tekmeča opozore, da je to področje že zasedeno.

B. K.
(Der Anblick 6/63)

Klic pomladi

Tone Rus

Tudi v gore je prišla pomlad. Toplo sonce aprilskih dni se je naglo spuščalo k zahodu. Zlati žar je obseval samo še vrhove Debelega vrha in Sušnega brega. Prekrasen je bil pogled na veliko belo steno, ožarjeno od zahajajočega sonca, ki se ponosno dviga nad dolino Anžlovarja. V zraku je trepetalo novo življenje pomladnega večera. Vonj prebujene zemlje in sveži dih gozdnih globin je vel naokoli. Polagoma je vse tonilo v večerni somrak.

Prevzel me je opoj prebujajoče se pomladi in prislunil sem utripu narave. Krenil sem v Debeli vrh, v kraljestvo velikega petelina. Močno ugret sem prišel na »Rajštajg«, ob katerem so izvrstna petelinja rastišča. V Sušnem bregu sem sedel na trhel panj, v kritje nizkih smrek in čakal. Sušni

breg je lahko šumel v pomladnem vetru, ki je pozibaval golo drevje. Mogočno se je dvigala proti nebu silhueta stare bukve, katere krošnja se je kot v pravljici odražala od nebesnega svoda, ožarjenega od večerne zarje. Na njej se je že več ko pol veka vedno znova glasila ljubezenska pesem velikega trubadurja.

V dolini se je že pojavilo prvo zelenje, ki se vzpenja vse više v breg. Zacvetela je češnja. Na osojnih robovih pa še vedno leži dovolj snega, in na njegovi belini ni težko najti velikih amazanih lis od iztrebkov, ki pričajo, da so rastišča že zasedena in da tja hodi v gredi skrivnostni pevec. Preživel je že več pomladi, kljuboval gromu, prestal nevihte, bičan z vetrom, ledenim dežjem in snegom. Že tretja pomlad prihaja, odkar je zasedel rastišče, ki mu ga je prepustil prednik, zadet od svinčene toče. V tem času se je moral že nekajkrat krvavo pomeriti s svojimi tekmeči in jih prisiliti, da so se umaknili. Ali mu bo uspelo tudi tokrat?

Ptičji zbor je utihal in mrak se je vse bolj in bolj gostil. Pod menoj v grapi se je oglasila sova. Obšla me je nestrpnost, napenjal sem sluh ter si z dlanmi zaslanjal ušesa in lovil zrak, da bi laže zaslišal ropot kraljeve ptice. Tedaj se je nad menoj potegnila frfotajoča črta. Petelin se je pognal v gredi z velikim truščem, da sem se ga skoraj prestrašil. Ves razburjen se je sprehodil po veji mogočne jelke, jezno šavsnil vršič in ga spustil na tla. Stisnil se je nizko do veje, stegnil vrat in nepremično strmel ter poslušal. Nenadoma se je odgnal v zrak, nekaj časa krillil na mestu, potem pa se je zapeljal v krošnjo stare bukve. Tam se je nato vnela srdita borba, med njim in njegovim mlajšim tekmečem, ki je čepel na debeli vodoravni, iztegnjeni veji. Zaletel se je proti njemu in ga z udarcem peruti skoraj zbil z veje. Zatem sta se začela nervozno prestopati, se ponovno pognala drug v drugega in se neusmiljeno obdelovala, da je frčalo svatovski perje daleč okoli. Mladec se je kmalu zasopel in začel pešati. Starec pa ga je vztrajno napadal in kljuval, ves prevzet od ljubosumja ter slep za okolico. Zmeden in razpraskan se je mladec umaknil daleč za sosednji rob. Zma govalec se je ponosno sprehodil po veji sem in tja, udaril s perutmi, dvignil glavo, razširil rep v pahlačo, povetil perutnice in zapeljal kočijo. Izza Velike gore se je razlil sij polne lune. Petelin je vzdrgetal, dvignil glavo in previdno nekajkrat zaklepal. Nenadoma je vneto zatrljal prvi del svoje ljubezenske pesmi, odtrgal »kluk«, glavni udarec, in namesto brušenja čudno zakrehal. To krehanje mu je povzročalo velik napor. Nekaj časa se je tako pačil, nakar se je umiril za spanje. Prepričan sem bil, da bo zjutraj pel še bolj burno in hrepeneče. Obšla me je neka notranja tesnoba ob misli, da mu bo morda to jutro poslednje. Po vseh štirih sem se naglo zmuznil izpod njega in v medli mesečini odšel skozi gozd proti Petelinovi koči. Spotoma sem pregnal srnjaka, ki me je dolgo časa karal in se jezil, da je moral z ležišča.

Luna je prešla že dobršen del poti, ko sem se naglo odpravil proti Sušnemu bregu. Poševno padajoči odsev lune je dajal okolici prekrasno podobo. Vse je bilo še v spokojni nočni tišini. Kot prikazen sem se pomikal naprej, le tu in tam sem trčil ob kamen, ki se je strkljal po strmini, ali pa je počila suha veja pod nogami. Ko sem prišel v bližino, kjer sem zvečer petelina zaslišal, sem počakal. Pomladni veter je zašumel v vrhovih mogočnega drevja. Naenkrat se je skoraj po meni usula močna ploha iztrebkov. Ozrl sem se v krošnjo

Foto ing. Kalan

bukve in videl temno gmoto na veji. Noč je začela rahlo bledeti. Oglasila se je taščica, znanilec mladega jutra. Za njo se je oglasil ves ptičji zbor in pozdravljaj pomladno jutro. Petelin pa je trmasto molčal. Z nasršenim vratnim perjem je nepremično strmel proti meni, ki sem stal ves trd ob bukovem deblu. Prav tedaj me je začelo ščegetati v grlu ter me siliti na kašelj. Nagonsko sem si želel, da bi se oglasil in končal mučno tesnobo živčne napetosti. Končno je le udaril s kratko odsekanim, trdim enozložnim trkanjem in prenehal, jezno sikal in se nenadoma spreletel v vrh sosednje bukve. Komaj je pristal, je že zapel. Pogumno, krepko in zdržema je zvenela njegova tajinstvena pesem, pesem ljubezni in hrepenenja po življenju. Zajel sem sapo ter se oddahnil, potem pa sem se med brušenjem naglo pognal v strmino do panja, v kritje smrek. Bil sem prav pod njim. Na vzhodu je zažarela jutranja zarja. Moj pevec je zanosno

klepal, trljaj in brusil. Dvignil je glavo, jo sklonil kot v pozdrav vzhajajočemu soncu. Obšla me je nepopisna radost ob skrivnostni podobi. Za hip me je zgrabila lovska strast, da bi si utrgal kovinasti cvet gora. Iz grdih misli me je zdramil petelin, ki je prav tedaj prenehal s svojo skrivnostno pesmijo. Trdno sem sklenil, da mu prizanesem. Kakor da bi razumel moje misli, se je znova vpel. Zaigralo mu je srce, povetil je peruti, se ves razširil, v prsih mu je razbijalo, drobil je kitico za kitico. Za bližnjim robom se mu je odzval glas neveste, ki ga je vneto vabila. Zavedel se je svojega poslanstva, razširil mogočne peruti in se v elegantnem loku lagodno speljal do nje.

Zdramil sem se iz zamaknjenosti, veder in krepak. Pomirjen sem odšel v dolino. Spotoma sem ga videl še enkrat, tokrat na tleh. Vozil je kočijo, se šopiril in se zdaj pa zdaj pognal visoko v zrak. Krog njega pa so veselo kokodakale družice.

IZLOVSKEGA OPRTNIKA

Pregled in preskušanje puške na njeno delovanje in zmogljivost

Kakor vsak stroj, tako je treba tudi puško, ki je v rabi, od časa do časa pregledati, oziroma dati v temeljit strokovni pregled. Puška sicer ni kaj dosti kompliciranega mehanizma, zato pa je njeno brezhibno delovanje in odpornost materiala usodne važnosti za človeka, ki puško uporablja, ki z njo strelja. Zato je v interesu lovca, da ve, na kaj vse naj se pregled in preskušnja pri puški nanašata. Predvsem je treba ugotoviti težo puške, dolžino cevi in pregledati uradne znake o preskušnji puške. Zatem pride pregled oziroma preskus posameznih delov. Pri pregledu sistema puške (pri prelamačah) je treba preskusiti zaklepno ohišje, če brezhibno objema koren cevi tako, da v zaklepu ni čutiti kake rahlosti. Zaklepne ploskve se morajo brezhibno prilegati na vsej površini in zaklep se ne sme kakorkoli gozdititi ne pred strelom in ne po strelu. Pri sprožilni napravi je treba preskusiti, kako deluje udarna (netilna) igla, kakšna je njena lega in premik ob udarcu in kako trd je sprožilec. Sprednji sprožilec sme imeti največ 2 kg odpora, drugi pa 2,2 kg, toda nobeden izpod 1,5 kg. To je odvisno od občutljivosti prstov. Pri rabljenih puškah je potrebno zaklep razstaviti in preskusiti, če ta z vsemi varovalkami brezhibno in zanesljivo deluje.

Pri risanicah je treba premeriti premere polj in brazd s posebnimi merili ali sondami za notranjost cevi. Pri tem se merilne priprave potiskajo skozi vso dolžino cevi, da ugotovimo absolutno enakomernost vrtnega premera v brazdah in poljih. Neenakomernost premera cevi povzroča večji raztros zadetkov. Pri pretensnih nabojiščih ali vrtežih je nevarnost čezmernega pritiska plinov med razvojem strela, z možnostjo poškodbe cevi, gozditve zaklepa ali da cev raznese. Pri šibrenicah se celoten

vrtni premer cevi (nabojišče in cev) ugotovi z notranjo sondo. Ugotovitve takih pomanjkljivosti pojasnjujejo nezadostno zmogljivost strela in vzroke tega.

Pravilne mere nabojišč se ugotove z žvepljenimi odlitki. Cev se pred nabojiščem začepe, v nabojišče pa ulijemo žveplov-grafitni preparat. Ko se ta ohladi, ga izbijemo in poseben profilni projektor nam pokaže povečano senco odlitka na matiranem steklu. To podobo odlitka izmerimo s preciznimi merili, lahko tudi naboja, in jo primerjamo z merskimi tablicami. Na oko se pregled cevi izvrši z optičnim pregledovalcem za cevi, ki ima majhno osvetljeno teleskopsko zrcalo, ki omogoča navpični pregled cevnih sten, da se vidijo poškodbe ali površno vrtnanje cevi. Notranje in zunanje rjavinske ujedline se ugotavljajo s sondnimi urami (testne ure). Te meritve pokažejo natančne debeline cevi na posameznih mestih. Če ena takih škribin lahko ogroža strelca, ker se vzdržljivost cevi ravna po njenem najšibkejšem mestu — v razmerju s krajevno obremenitvijo.

Pri strelnem daljnogledu strokovnjak s posebno pripravo, kolimatorjem, preišče, če so okular, objektiv in križ v daljnogledu pravilno nameščeni. Z nekaj strela ali z močnim stresanjem pa se prepriča, če so trdno, nepremično postavljeni. Daljnogled je treba preiskati tudi na paralakso, to je navidezen premik merilne točke nasproti okularju. Paralaksa kviri natančnost in sigurnost zadetkov, vendar je odklon zadetkov pri tej pomanjkljivosti razmeroma majhen. To nevarnost odpravi strokovnjak — optik.

Stanje same montaže daljnogleda lahko ugotovimo z oljem. Nosilne ploskve mostičkov pomazemo z oljem, na kar pritiskamo na vpet daljnogled od več strani in opazujemo oljno zrcalo (površino). Če se to na kakem mestu giblje, montaža ni v redu. To pomeni, da streljaj pri strelu premakne daljnogled in lega zadetkov se spremeni. Napako popravi strokovnjak.

Preskušnja strelne zmogljivosti risanic (natančnost, trosenje) se navadno izvrši na 100 metrov s petimi strelji, v presledkih, da se cev ohladi. Za to je potrebna strelna priprava, ki izključi nihanje puške zaradi dihanja in bitja žile. Puška, ki da strelje v krog s premerom 5 cm, je odlična. Za preskus šibrenic je tarča z dvema krogoma (zunanji s premerom 75 cm, notranji s 37,5 cm), ploskovno razdeljena na 16 enako velikih polj (v notranjem krogu so štiri). Tretjina enega polja predstavljajo jerebico, dve tretjini fazana ali raco, dve polji zajca. Puške za umetne golobe se preskušajo v tarčo, razdeljeno na 100 polj. Eno polje je ploskev umetnega goloba. Strelja se na 35 metrov v kotu 15° navzgor.

Puška se preskuša na raztros (posip) in lego zadetkov obeh cevi. Puška pa ne strelja z vsemi vrstami (markami) nabojev enako in je treba stalno uporabljati le tisto marko, ki daje najboljše rezultate.

Zmogljivost krogel iz gladkih cevi (šibrenice) preskušamo s petimi strelji na 35 metrov, da ugotovimo raztros in lego zadetkov vsake cevi. Puška je odlična, če premer kroga z zadetki ne presega 8 cm. Zadruga (čok) se ne upošteva, ker na zmogljivost strela nima učinka. Zanesljivost zadetkov pa ni stalna.

Pri nabojih s kroglo se s posebno pripravo (profilni projektor) zmerijo zunanje mere tulca po odvzemu krogle, ki se premeri s preciznim mikrometrom, smodnik pa stehta s precizno tehtnico. Pritisk plinov se ugotovi z bakrenim merilnim telesom, ki ga pritisk stisne, hitrost izstrelkov pa z električnimi svetlobnimi zasloni. Ko npr. krogla prebije prvi postavljeni svetlobni zaslon, se vključi avtomatični časomer in se zopet samodelno izključi, ko izstrelek (krogla) zadene drugi zaslon. To dá čas leta krogle med zaslonoma in iz tega hitrost v sekundi.

Za preskus šibrenega naboja izmerimo premer tulca ob zarobljenem naboju (tulcu), dolžino pa pri odprtem. Nabojišče mora ustrezati dolžini nezarobljenega tulca. Stehramo smodnik in šibre naboja preštejemo s posebnim števcem za šibre. Premer šiber se ugotovi z mikrometrom, tako da vzamemo povprečni premer desetih šiber tiste številke. Pritisk plinov se meri kakor pri risanicah s stisnjenjem bakrenega merilnega telesa.

Hitrost šiber in zadetna (udarna) moč se merita podobno kakor pri kroglah, ki udarijo na jekleno tarčo, da električni aparati po električnih kontaktnih impulzih zaznamujejo učinke udarcev.

Preskuse, za katere niso potrebne posebne priprave, lahko izvrši vsak lovec sam.

M. Š.

Moj jelen

V moji lovski sobi visi na steni rogovje, ki je še pred nedavnim krasilo jelenu ponosno glavo. Bilo je pred štirimi leti, nekako takrat, ko obrše dreves porumene, ko vleče gamsarje v gore. Telefoniral mi je lovski tovariš Ciril iz Laškega in me povabil na gamse, češ da je napovedano lepo vreme. Naslednjega dne sva se s Cirilom odpeljala proti Kamniški Bistrici. Imela sva dovoljenje za odstrel gamsa in jelena. Z Milanom Kemperlom, upravnikom lovišča, smo se najprej odločili za lov na jelene. Toda ta dan so jeleni kakor nalašč vztrajno molčali, čeprav so se prejšnji dan pridno oglašali. Druga dne smo znova iskali trofejo, vendar zaman. Se tretji dan smo se zagrizli med skalnate

Foto R. Marenčič

vrhove, tokrat na gamse, kajti jeleni so nas razočarali. Proti vrhu Požara nas je vodil Tone, Milanov oče, čez sedemdeset let star lovec, ki bi raje umrl, ko da bi zapustil svojo divjad. S Cirilom sva stala nekje v sredini Požara. Čez kakih pet minut se je pokazala koza z mladičema, ki sta ljubko poskakovala po produ in skalnih policah. Čez pol ure so jeli pritiskati gamse. Čez skale se je pritrkljalo nekaj kamenčkov in kmalu se je pojavil trop kozarije. Milan, ki je ostal z nama, je izbral gamsa, vendar je Ciril predolgo okleval in ogledoval. Prišla sta še dva tropa, a izbirati ni bilo mogoče. Tretji trop pa nas je skoraj pohodil. Za njim sta prišla Jur in priletni Tone. Hudovala sta se, ker nismo streljali. Tedaj je Jur opazil v dolini skupino jelenjadi in sklenili smo, da ji zapremo pot. Ker sem bil že zelo izmučen, sem počakal ob vznožju hriba. Sedel sem na štor, nabil puško in čakal. Kmalu sem zaslišal težke skoke v goščavi nad seboj. Zgrabila me je lovška mrzlica. Vendar sem se kmalu umiril, misleč, da so jeleni že mimo. Takrat pa sem znova prisluhnil. Naravnost proti meni je drvel jelen, lep osmerak, s tako naglico, da sploh nisem pomislil na strel. Nenadoma pa je zavil v levo in moj kazalec je pritisnil. Jelen je sklonil glavo in padel, zadet v vrat. Nisem verjel, da sem zrušil svojega prvega jelena. Vendar je jelen miroval in njegove slepe oči so bile uprte v skalnate vrhove, kjer so ostali njegovi tovariši. Po starem običaju so mi tovariši na klobuku podali borovo vejico, zvečer smo pa ob izvrstnih jetereh krepko zalili v planinski koči. Na

Foto J. Dolničar

ta večer me tudi spominja palica s podpisi vseh, ki so botrovali mojemu lovskemu krstu.

Konrad Pevec, Žalec

O divjih prašičih

Tovariš Tone je konec hude zime 1962/63 dobil sporočilo, da so v gozdu našli ostanke poginulih prašičev. Se isti dan je v predelu Lemivje našel dve koži in kosti dveh divjih pujskov. Okrog je bilo zelo razhojeno in razrito ter mnogo ležišč. Pred tednom v največjem snegu se je moral tam več dni zadrževati trop divjih prašičev. Iz pripovedovanja Toneta sem sklepal, da so prašiči sami požrli poginula. Zanima me, če je kdo od lovcev ugotovil kaj podobnega.

Lojze Kovač, Hrastnik

Foto J. Černac

V časopisih ste brali, da se je letos sredi zime na Bledu udrl pod »Fičkom« led in da se je potopil. Toda samo sodelovec »Lovca« Dinko je posnel ob tej priložnosti izredno zanimiv prizor: V trenutku, ko se je avtomobil potapljal, se je enemu izmed lovcev na ledu posrečilo upleniti gamsa, drugemu racaka, ostali pa so uživali »lovski turizem« ob pogledu na brhka dekleta na drsalkah. Možnosti za razvoj lovskega turizma je torej tudi na Bledu dovolj.

Trije primeri razstreljenih pušk zaradi nestrokovno polnjenih nabojev in poleg tega opraskani roki in obraz, odtrgan prst itd. To se primeri lovcu, ki nima tehtnice in ne balističnih podatkov za uporabljeni smodnik.

Ivan Turk

Uspešen lov

Lov na divje prašiče se razlikuje od lova na drugo divjad, ki nanjo največ lovimo v lepih jesenskih dneh. Kadar zapade nov sneg, gre za prašiči le manjše število lovcev v lovišče, kajti lov nanje je zelo naporen in zahteva celega lovca.

Pred drugo svetovno vojno na Gozdniku skoraj ni bilo črnuharjev. Toda kmalu so se močno razmnožili. Zdaj je v bukovich, hrastovich in kostanjevih gozdovich Gozdnika dovolj hrane zanje. Gosta podrast in smrekov gozd jim pa nudita dobra zatočišča. Seveda delajo tudi škodo.

Dne 12. januarja 1964 smo lovci LD Griže že pred zoro krenili na Gozdnik, ker smo zvedeli, da so tam prašiči. Bil je hud mraz. Sneg je kar dobro držal; južna stran Gozdnika pa je bila večinom kopna. Ko smo se vzpenjali proti Kurji riti, smo naleteli na prve sveže sledove, ki so vodili v gosto podrast in mlado smrekovo kulturo.

LD Griže doslej ni imela kaj prida uspehov, razen v letu 1962, ko je Jože Drobne v petih mi-

nutih uplenil kar štiri dokaj težke ščetinarje.

Kmalu smo prispeli na določeno mesto in zastavili pogon. Lovec Stane Jager, ki še ni videl živih divjih prašičev, je ostal na Kurji riti, drugi štirje pa smo šli na rob Gozdnika, tovariša Sladiča pa smo poslali na stojišče pod neke skale.

Ko smo se štirje vzpenjali proti Gozdniki koti, je že padel prvi strel na prašiče, ki so jih gonjači prepodili že pred pogonom. Takoj zatem sta na sosednjem stojišču jeknila dva strela in moral sem pohiteti na določeno stojišče. Že sem zaslišal pod mano kakih šest strelav tovariša Sladiča. Trušč se je kmalu poglel in oglasil se je lovski rog in brakirji. Po dveh minutah je počil strel na Kurji riti in za njim še štirje.

Naenkrat sem pod seboj slišal skoke in zagledal trop ščetinarjev, ki so zavili proti tovarišu Sladiču. Oglasila se je njegova mavzerica s petimi strelji. Za tem sem zagledal dva črnuha, ki sta jo ubirala med menoj in Sladičem. Na prvega sem streljal in ga verjetno zadel, ker se je drugi prašič

obrnil in šel pod skalami počasi proti meni. Moral sem dolgo čakati in srce mi je močno razbijalo, preden se je ščetinar pokazal na grebenu. Sprožil sem. Merjasec se je valjal po pobočju in obležal za debelo bukvo. Privezal sem ga na vrv in ga potegnil navzdol do tovariša Staneta, ki mi je smehljajoč pokazal svojega »prvega«. Povedal mi je, da je prišel Sladič k njemu in ga prosil za dva naboja ter da ima že tri ali štiri prašiče, dva pa je verjetno obstrelil. Takoj nato sva zaslišala Sladičev strel, nato še

Franc Sladič s plenom šestih prašičev

Foto K. Pevec

Stanko Jager iz Sempetra s svojim prvim prašičem

Foto K. Pevec

enega. Ugibala sva, koliko jih ima, ko zaslišiva Brina, braka jazbečarja, ki je v dolini močno lajal. Stekel sem navzdol in zagledal svinjo, težko čez sto kg, ki je ranjena hlatala po psu. Umiril sem jo s strelom. Rog je zatrobil konec lova. Prašiče smo zavlekli do lovske kočice in Sladič jih je imel kar šest, vseh pa je bilo osem.

»Junaka dneva« smo v topli lovske kočice primerno počastili.

Tri dni nato je manjša skupina lovcev na Gozdniku uplenila čez 100 kg težkega merjasca, ki pa je posavcu Azorju prej preparal trebuh.

Konrad Pevec, Žalec

Fazani v snegu

Lovska zveza Ptuj je v hudi letošnji zimi po radiu pozvala prebivalstvo, naj divjadi, ki v stiski prihaja k hišam, nudi hrano. To predvsem fazanom, ki poleti mnogo koristijo kmetijstvu s po-

končevanjem mrčesa. Mnogi smo jim pomagali. So bili pa tudi taki, ki so stisko divjadi izkoriščali, jo lovili in pobijali.

V človeku sta dve naravi. Če v njem prevladuje negativna za pobijanje in uničevanje, ne vidi le-

pote narave, ampak išče v njej samo materijo za napolnitev svojega želodca in zadovoljitev strasti pobijanja. Koliko plemeniteje bi bilo, če bi v zimski stiski vsi pomagali divjadi, a ne samo lovci. Fantek me je vprašal: »Striček, zakaj pa nosijo na krmišče v gozd stročje, saj ga fazani ne jedo!« »Stročja ne, ampak fižol, ki ga izluščijo,« sem mu pojasnil. »V stročju ga pa polagajo zato, da se fižol ne raztrese.«

K moji hiši je hodilo vsak dan 15–20 fazanov. Pri kopici slame sem odmetal sneg, kjer sem jim vsak dan natresel raznovrstno hrano. Začudilo me je, da so tudi zelnate glave kljuvali in jedli, tako da sem jim potem vsak dan eno na drobno zrezal. Tudi listje in cvetje suhe detelje so jedli. Čez nekaj dni so se tako udomačili, da so hodili po dvorišču med kokošmi in so se spravili celo pod streho kljuvat semensko koruzo. Želel sem si ohraniti spomin na te lepe ptice, pa sem jih poskusil fotografirati. To je težavna zadeva, a je le nekaj uspelo.

A. Feguš

Foto P. Skvarča

4. novembra 1962 so lovci nazadnje zastavili tudi opuščeno farovško njivo sredi Ljubljanskega barja. Namesto zajcev in fazanov pa sta iz grmovja in jezerske trave planila dva ščetinarja. V splošnem presenečenju in zmedu so nekateri videli tri. Po raznih zadregah in zapletljajih sta padla dva — ker jih več ni bilo in na sliki leži en sam. To sta bila poslednja »mohikanca« na Ljubljanskem barju.

F. K., LD Rakovnik

Mladi pišejo

Obstreljeni fazan

V nedeljo 27. oktobra lani so odšli nekateri člani LD Krško v Vrbinu, da bi uplenili lisico. Med lovci je bil tudi moj očka. Zvitorepke ni bilo na izpregled, le nekaj fazanov je vzletelo ob koncu pogona. Padli so trije, a med njimi je bil eden čisto bel. Naslednji četrtek je odšla na lov na fazane druga skupina lovcev z dobro šolanimi psi epagneulbretonci. Psica Učka je prinesla svojemu gospodarju živega fazana. Lovci so ugotovili, da ga je pred kratkim zadela šibra v perut. Po končanem lovu so živega prinesli v Leskovec in ga izročili tajniku LD v varstvo. Na vrtu smo napravili ograjo ter vanjo izpustili živobarvnega ptiča. Prve dni se je skrival v zatemnjenem kotu, nato pa je pričel stikati po zagradi in iskati izhod. Vztrajno je tekal ob ograji in vtikal glavico

v okenca žične mreže. Po nekaj dnevih smo iz gnojne ranice odstranili šibro. Najraje je pobiral ajdo. Če se je približala mačka, je preplašeno zavreščal. Ko je ozdravel, smo odnesli fazana v lovišče. Stekel je po tleh, potem pa veselo poletel v prostost.

Toni Svetec, učenec 4. r.
osnovne šole v Leskovcu

Plemenita občutja

Neopazno se je prikradla v našo lepo deželo zima ter prekrila širne planjave in mogočne temne gozdove z belino in ledenim oklepom. Prekrasna je zimska narava, ki navdihuje človeka s

pravilničnim razpoloženjem. Po Savi plavajo ledene plošče in nad njo se spreletavajo divje race, da švist peruti vznemirja tiho ozračje. Nekje v vrhu akacij tajinstveno preži kragulj na plen in opazuje fazane, ki so varno skriti v krmilnici. Snežna preproga je vsevprek pretkana s tiri zajcev in srnjadi, ob robu gozdiča pa je lisica začrtala svoj premi sled. Prekrasna je narava ponoči v medlem siju lune na zvezdnatem nebu. Nepozabna so lovca doživetja take noči. Toda narava je kruta! Zima, ki nudi toliko krasot človeku, terja velik davek od živali v naravi. Uboge jerebice, te plahe kokoške širnih planjav in dolgouhi junaki zelnatih glav! Vendar so tu ljudje, ki se na vso moč trudijo za življenje in obstanek divjadi — lovci! Sleherni dan se s težkim tovorom pomikajo po zasneženih loviščih od krmišča do krmišča v skrbi za svoje varovance.

Lovska zveza Videm-Krško zajema veliko površino lovišč, s širnim poljem, prijaznimi goricami in razsežnimi gozdovi po hribovju. Vsaka lovška družina nesebično skrbi za divjad in naravo in lovci so tovariško povezani v neprestanem delu za blaginjo narave in posebej divjadi. Lovska zveza Videm-Krško, ki je ugotovila, da je stalež zajcev šibek in zdesetkan od minule trde zime, je za lovsko leto 1963/64 zaščitila zajca na vsem Krškem polju in rezultat je bil viden že minulo jesen. Za boljši uspeh zaščitite je nabavila še 198 zajcev s področja Novega Sada. Sklep zveze in njenih družin, da celoten

izkupiček od lovskega turizma vrne v lovišča, upravičuje lov inozemskih lovcev, ki prinašajo večja denarna sredstva za hitrejši napredek lovišč in dvig staleža divjadi. V načrtu je tudi nabava 2700 fazanjih kebkov in nakup zemljišč za stalne remize na Krškem polju.

Zajci so kmalu izvrstno ohranjeni prispeli v Krško. Kar vznemirjen sem bil, ko me je oče za nedeljo, 19. januarja 1964 povabil k prenosu zajcev v lovišče. Na železniški postaji sem vznemirjen gledal zajce v velikih zabojih, kjer so se plaho stiskali. Hitro so bili zaboji na kamionu in odbrzeli smo v zasneženo lovišče. Ko je kamion obstal, je nekaj krepkih rok dvignilo prvi zaboj in že je bil ob cesti na širnem Krškem polju. Lovec je odstranil pokrov in moje veselje je doseglo višek, ko sem zagledal sivorjave kepe, ki so preplašeno buljile v nas. Kmalu se je najpogumnejši oju-načil, se počasi dvignil, zastrigel z uhlji in hop... je v hitrih skokih kmalu zginil na obzorju. Zgledu so brž sledili ostali in kmalu je vseprek mrgolelo dolgouhcev, ki so bili zopet na prostosti.

Osem zabojev zajcev je spustila LD Krško v svojem revirju, nekaj pa sosednje družine. Ozrl sem se v svetle obraze prisotnih lovcev in ugotovil, da je v njihovi notranjosti ista ganjenost kakor v meni, ob zavesti, da so izvršili plemenito delo. Vsem nam je zastala beseda in zavzeto smo nemo zrlji za zajci, ki so brzeli po trdi snežni skorji, ki se je bleščala v zahajajočem soncu...

Sandi Bednaršek,
dijak TSS, Videm-Krško

Iz lovske organizacije

Lovsko tovarištvo!

Pogostokrat žal ne moremo povsod govoriti o pravem lovskem tovarištvu, ki je zaželeno in naj bi vladalo med lovci. Dogaja se, da se lovci drug drugega izogibajo, namesto da bi bili srečanja z lovcem veseli. Kajti pravemu lovcu-tovarišu mora pomeniti srečanje z drugim lovcem zelo veliko.

V samih lovskih organizacijah je večkrat opaziti različne prepira želne lovce, ki na netovariški

LD Laze — v odmoru

Foto J. Loboda

način z raznimi intrigami podžigajo razdor med članstvom. Zato je dolžnost predsednikov vseh lovskih organizacij, da budno spremljajo dogajanja v sami organizaciji ter morebitne spore že v začetku zatro, ali pa uvedejo disciplinski postopek.

Lovsko tovarištvo ali netovarištvo imamo priliko videti na vsakem koraku, ko stopamo s puško v naravo, bodisi na skupnem lovu pri odstrelu divjadi, srečanju na cesti, boleznimi lovca in na raznih družinskih posvetih.

Čestokrat se dogaja, ko nekateri člani družine prestrezajo na skupnih lovih divjad svojemu bližnjemu — celo gostu! So pa tudi člani, ki niso pripravljeni odstopiti solovcu stojišča, ali pa to store z nevoljo. Ti mislijo le na sebe, da pač pridejo čimprej do želenega strela, pozabljajo pa na tovarištvo in na svojega bližnjega, ki je prav tako upravičen, da se lovsko izživlja.

Opaziti je tudi netovariške odnose do starejših lovcev. Tovariši lovci, tukaj poudarjam, da bi do njih morali biti vsepovsod iskreni in tovariški, kajti pregovor pravi: Če nočeš biti star, moraš umreti mlad!

Lovci smo včasih tudi vse preveč zamerljivi. Dogodilo se je npr., ko sem v lepem tonu dobronamerno opozoril solovca, naj izdatneje polaga hrano v krmišča, mi je zabrusil: »Krmil sam, ne bom več krmil!« In zaradi tega mi ob srečanju ni odzdravil.

Dragi lovci, zavedati se moramo, da lov spada v posebno družabno organizacijo, v kateri naj ne bi bilo prostora za pijance, razgrajče in intrigante, katerim je

glavni cilj razdor med člani družine. Sem spadajo le člani z zadostno srčno kulturo in idealizmom, da so pripravljeni povsod vlagati svoj trud v gojitev divjadi in biti res iskreni lovski tovariši.

Naša dolžnost je, da skrbimo za čim tesnejše sodelovanje med člani v lovski organizaciji. Izločiti moramo vse, kar nam je v škodo in vplivati vsepovsod na dobre odnose med sosedi. Čestokrat je dobro prirejati širše love, na katerih se spoznavamo in izmenjavamo misli ter da krepimo nesebično lovsko tovarištvo tudi ob zadnjem pogonu, ki naj zaradi tradicije ne izostane.

Ivan Rojc

Naša največja dolžnost — pomoč divjadi

Izredno ostra zima 1962/63 je prizadela lovstvu rane, ki se ne bodo kmalu zacelile. Samo v lovišču lovske družine »Orlica« Vuhred smo utrpeli izgubo preko 70 kosov srnjadi, od tega raztrganih po psih 46. Da nas podobna usoda ne bi več doletela, se moramo na prihodnje zime dobro pripraviti.

Lovišče lovske družine »Orlica« meri 3374 ha, od tega je 3246 ha lovne površine. Najštevilnejše je zastopana srnjad, saj je bil spomladanski stalež pred usodno zimo ocenjen na 220 srnjadi. Poleg tega imamo v lovišču še okrog 15 gamsov, 120 zajcev, nekaj fazanov ter ostale male divjadi. Uspeh tega je treba pripisati požrtvovalnim članom družine, ki s svojim neumornim delom nenehno skrbijo za dobro go-

Foto I. Komar

spodarjenje in gojitev v lovišču. Da bi škoda, ki nam jo je povzročila zima, vsaj delno omilili, smo lanski odstrel omejili na minimum. Po strogo gojitvenih kriterijih smo odstrelili vsega 14 kosov srnjadi. Razen izgub, ki smo jih utrpeli, pa nam je bila ta zima dobra šola za v bodoče. Na družinskem posvetu julija lanskega leta smo sprejeli sklep, po katerem je sleherni član dolžan napraviti v svojem revirju najmanj eno stalno pokrito krmišče za srnjad. Tako imamo danes v lovišču poleg začasnih še 28 stalnih krmišč, ki so vedno založena s krmo, ki jo divjad najraje vzame (detelja — otava). Opozorim naj na to, da je srnjad letos predvsem v drugi polovici januarja pričela trpeti na pomanjkanju hrane. Kljub temu, da so bila krmišča že novembra napolnjena, srnjad krme ni jemala, medtem ko je sedaj dobesedo navalila nanjo. Nekatera krmišča smo morali v obdobju 15 dni trikrat napolniti. Temu je dokaz, da divjadi ni edini sovražnik visok sneg, marveč tudi dolgotrajen oster mraz, ob katerem močno oslabi.

Dolžnost nas lovcev je, da smo ob tem času res budni v lovišču in da z vsemi močmi pomagamo naši divjadi. Pri nas smo torej pripravljeni dočakali prihodnje zime in upamo, da uspeh ne bo izostal.

Za konec še to. Tudi med našimi člani je še nekaj takih, ki jim ni dosti mar, kako divjad prezimuje. Toda za te tudi takrat ne bo mesta v lovišču, ko bomo želi sadove našega dela. Peter Kovač

Iz lovišča Lovske družine Rogatec — 1963/64

Preteklo lovsko leto se je začelo žalostno.

Posledice dolgotrajne zime smo ugotavljali na vsakem pohodu po lovišču.

Najbolj je še kljubovala zimi srnjad. Poginilo je le nekaj slabotnejših mladičev.

Pač pa so nekaj srnjadi raztrgali psi volčjaki, ki so še zmeraj največji škodljivci naših lovišč. Najbolj pa so trpele ptice pevke.

Stalež veveric se je močno zmanjšal.

Tudi sov je veliko poginilo.

Pomladanski stalež zajcev in fazanov je bil za naše razmere zadovoljiv. Kljub ugodnim vremenskim razmeram pa je bil prirastek slab.

V splošnem so bile brakade manj živahne, to pa zaradi manjšega staleža in ker smo tudi omejili odstrel. Po ureditvi remiz za gojitev in vzgojo fazanov upamo, da se bo lovski turizem dvignil.

Do sedaj smo imeli nekaj lovskih turistov iz Nemčije in Italije, ki so se pohvalno izrazili glede naše srnjadi.

Veliko lovskega užitka nam nudi lov na prašiče. Na lov smo povabili tudi lovce Gozdnega gospodarstva Celje.

Plen sicer ni bil obilen, vendar je bilo lepo in za lovce polno užitka v zasneženi naravi.

Na zadnjem pogonu smo se marsikaj pogovorili in prišli do zaključka, da je tesno sodelovanje med Gozdnim gospodarstvom in lovsko družino potrebno in koristno.

Na enem takšnem lovu, na katerem smo povabili tudi člane drugih lovskih družin, je lovski blagor imel gost, ki je prvič položil na ščetine 112 kg težkega prašiča. Seveda smo izvršili lovski krst. Gotovo bo ta dan ostal vsem v prijetnem lovskem spominu.

Štefan Avguštin

Stanko Jelinčič s svojim 120 kg divjim prašičem, uplenjenim 11. dec. 1962 v lovišču LD Kanal

Foto L. Bavdaž

Lovci goriške lovske zveze so zgradili v Novi Gorici svoj dom

ki so ga 8. decembra 1963 s ponosom odprli.

Ze vsa leta po vojni so primorski lovci čutili veliko potrebo po svojem domu.

Zamiselj je bila velika in je terjala veliko truda in smelosti, da se je uresničila. Lovski dom je bil zgrajen, ker je vse lovce prežemala enotna misel in želja po svojem domu. Brez trdne volje in enotnosti te zamisli ne bi mogli uresničiti.

Vse lovske družine so finančno podrple gradnjo. Lovci so vložili veliko ur prostovoljnega dela pri spravljanju lesa in drugih delih. Veliko lovcev in lovskih družin je darovalo gradbeni material. Vsi lovci pa so dali svoj prispevek h gradnji tudi v gotovini.

Več gospodarskih organizacij novogoriške občine je dalo svoj prispevek v raznih oblikah. Za razumevanje in solidarnost smo jim lovci hvaležni.

Gradnjo je vodil gradbeni odbor. Člani odbora so bili zelo požrtvovalni, posebno se je izkazal član gradbenega odbora tov. Zdravko Okroglič, gradbeni tehnik, ki je bil dejansko odgovoren za vsa dela pri gradnji.

V Lovskem domu ima svoje prostore Lovska zveza. V njem je tudi trgovina z lovsko-ribiškimi in športnim priborom. V pritličju je tudi manjša sejna dvorana. V nadstropju pa je zgrajeno dvosobno stanovanje in dve sobi s sanitarijami za prehodne goste.

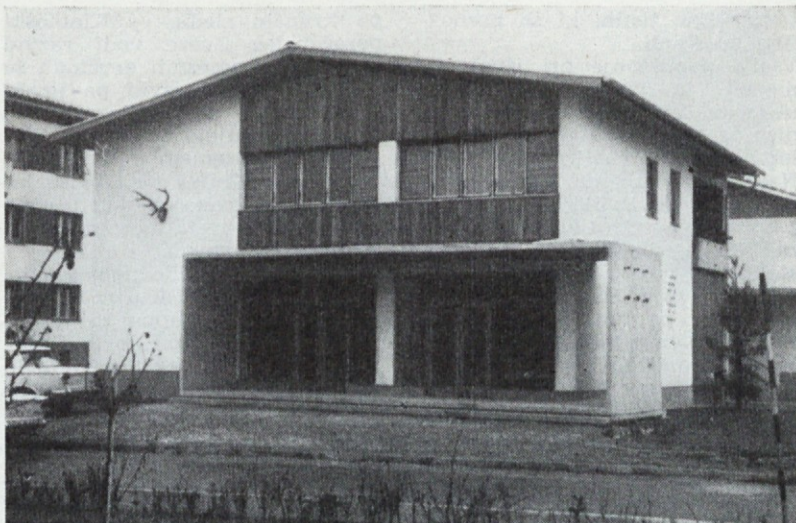
K. J.

Uspeh lanskega lovskega leta

Leto 1963/64 je bilo slabo. Zajcevi smo uplenili okrog 130, namestov 200, kakor prejšnje leto, fazanov 28, namesto 50, kljunačev le 8 itd. Čudno, da nismo videli niti ene jerebice, kaj šele da bi jih bili streljali, ko jih je bilo lani še okrog 50 ali še kaj več. Nekaj je kriva zima, nekaj pa seveda lisice in kragulji, ki so se zelo razpasli v lovišču. Na brakadah smo uplenili 12 lisic. Po snegu je dvakrat toliko lisičjih sledov kakor zajčjih. Pozimi smo seveda krmili, posebno fazane. Mnogo lisičjih sledov je vodilo h krmiščem, ki jih fazani pridno obiskujejo.

V lovišču je precej solnic in visokih prež. Treba bo bolj skrbeti za zatiranje roparic. Ob nekaj dobre volje bo vse v redu.

Ivan Verbič ml., LD Vojnik

Lovski dom LZ Gorica

Foto »Dušan«

Trgovina v lovskem domu LZ Gorica

Foto »Dušan«

Lovska kinologija

Okrožnica
Republiškega sekretariata za
kmetijstvo in gozdarstvo SRS

Št. 322/01-1/64

Datum: 14. 2. 1964

1. VSEM OBČINSKIM SKUP-ŠČINAM — veterinarskim inšpekcijam
2. VSEM OKRAJNIM SKUP-ŠČINAM — oddelkom za inšpekcijske službe, veterinarskim inšpekcijam

ZADEVA: Zaščitno cepljenje psov proti steklini

Steklina je po svetu še vedno razširjena. V Sloveniji se ni pojavila že več kot deset let, ker smo tej za ljudi in živali nevarni in neozdravljivi boleznii posvetili vso pozornost. Dosledno smo izvajali vse preventivne ukrepe tako v pogledu uničevanja potepuških psov, psov brez lastnika in necepljenih psov, karantenzirali in kontrolirali smo pse v medrepubliškem in inozemskem prometu ter obvezno vsako leto zaščitno cepili vse pse z mrtvo vakcino, napravljeno po Hemp-tovi metodi

Nevarnost vnosa te bolezni narokuje še nadalje največjo budnost vseh veterinarskih služb, katere osnovna naloga je preprečevanje živalskih kužnih bolezni,

še posebno tistih, ki so prenosljive na ljudi.

Vsako popuščanje pri izvajanju naštetih in drugih preventivnih ukrepov ima lahko hude posledice za ljudi in živali, če se bolezni vnese in razširi.

Naročamo Vam, da vse preventivne ukrepe izvajate še nadalje z vso strogostjo tudi v pogledu zaščitnega cepljenja psov proti steklini.

Od posameznih lastnikov cepljenih psov, pa tudi od Kinološke zveze Slovenije smo bili že v letu 1963 in ponovno letos obveščeni, da je sicer manjše število, vendar pa visokovrednih pasemskih psov po cepljenju zbolelo; nekaj teh celo poginilo za infekcijo, ker mesto cepljenja ni bilo pred cepljenjem razkuženo.

Veterinarske inšpekcije naj zato opozorijo vse veterinarje, ki cepijo pse proti steklini, da opravijo cepljenje »lege artis« tako v pogledu doziranja kot priprave in razkužbe mesta cepljenja, injekcijskih igel in izbire mesta za cepljenje. Malomarnost pri cepljenju, kadar cepljenje ni opravljeno po navodilih Serum zavoda, ki je vakcino izdelal, se smatra za strokovno napako, za kar nosi polno moralno in materialno odgovornost veterinar-cepitelj.

Pripominjamo, da smo opozorili lastnike psov o važnosti preventive proti pasji steklini s posebnim opozorilom, ki je bilo objavljeno v dnevnem časopisju.

Pomočnik sekretarja:
Lojze Komel l. r.

Kinološke razmere v kočevski lovski zvezi

Te dni je bil v Kočevju pod vodstvom kinološkega poročevalca Lovske zveze tov. Adolfa Ivanca sestanek kinoloških poročevalcev lovskih družin. Na sestanku so pregledali delo v prejšnjem letu, poleg tega je bil sestavljen načrt za bodoče delo.

Lansko leto je priredila Zveza tečaj o vzreji, vzgoji in šolanju lovskega psa, ki je bil zelo koristen; nanj je večina lovskih družin poslala po dva udeleženca, in to kinološkega poročevalca in še enega mlajšega člana. Tečajniki so dobili podlago za rejo psa; naučili so se izpolniti potrdilo o paritvi in prijaviteli leglo, dobili so osnovne pojme iz kinologije, zlasti za izbiro plemenjakov in kako je treba krmiti mladiče, pse v razvoju in odrasle pse. Slišali so navodila, kako je treba s psom postopati v predšolski dobi in kako morajo šolati psa v vajah poslušnosti, torej v vodljivosti, ubogljivosti, odložljivosti in prinašanju. Dobili so tudi navodila za šolanje psov v delu

po krvnem sledu. — Kinološki poročevalac Zveze vodi razvid psov po posameznih družinah že 10 let, podoben izvid pa imajo tudi družine same. Tega vsako leto dopolnjujejo in sproti javljajo vse spremembe. Kinološki poročevalac Zveze pa leto za letom obišče vsako lovsko družino in na mestu ureja morebitna nesoglasja pri vpisih.

Na sestanku je bilo ugotovljeno, da ima 16 lovskih družin in 2 gojitveni lovišči skupno 264 čistokrvnih lovskih psov, in to: 3 koker-španjele, 144 kratkodlakih in 12 resastih istriancev, 3 posavce, 6 balkancev, 43 brakov jazbečarjev, 2 hanoveranska barvarja in 51 lovskih terierjev. Večina je že prejela oceno zunanosti in je ocenjenih 11 psov odlično, 62 prav dobro, 73 dobro, negativno oceno ima 20 psov, neocenjenih pa je še 98 psov. Preizkušnjo naravne zasnove in lovskih sposobnosti je uspešno prestalo 43 psov, na uporabnostni tekmi pa je bilo pozitivno ocenjenih 37 psov; v knjigo prvakov so vpisani 4 psi in to 3 kratkodlaki istrijanci in en brak jazbečar. v delu po krvnem sledu pa je bilo uspešnih 43 psov, od tega je 33 goničev, 6 brakov jazbečarjev, 2 hanoveranca in 2 lovska terierja.

Za lov je posebno važno, da Zveza prireja že od leta 1958 vsako leto preizkušnje v delu po krvnem sledu; občni zbor zveze je namreč sklenil, da ne dobi odstrela jelenjadi tista lovska družina, ki nima izprašanega psa v delu po krvnem sledu. Tako je bilo na 6 tekem, ki jih je Zveza priredila, privedenih skupno 116 psov, od katerih je bilo uspešnih 65 in je od le-teh sedaj pri lovskih družinah še 43. Zaradi tega tudi ni čudno, da so na 6 tekmah, ki jih je priredila Republiška lovska zveza sama ali po Društvu ljubiteljev ptičarjev, bili štirikrat na prvem mestu psi, ki so jih vodili vodniki iz okoliša Lovske zveze Kočevje.

Na sestanku je bilo ugotovljeno, da je med člani Lovske zveze 7 kinoloških sodnikov in 2 sodniška pripravnika; sodniki pa lahko ocenjujejo vse lovske pse, razen ptičarjev in šarivcev.

Tudi v letošnjem letu bo Zveza priredila podoben tečaj kakor lansko leto, nadalje bodo na treh krajih ocene zunanosti, naravne zasnove in lovskih sposobnosti glasno gonečih psov; prav tako bo za isti namen prirejena preizkušnja jamarjev v rovu in na planem.

S temi vrsticami sem hotel zgolj pokazati, kako ugodno vpliva na lovske razmere v tej Zvezi pravilno delo kinološkega poročevalca Zveze.

J. L.

Pomladanska vzrejna preizkušnja in pomladanska preizkušnja ptičarjev

bo v soboto 11. in 12. aprila 1964 v lovišču Ljubljansko polje — Rožnik. Lovci-vodniki naj se zberó v soboto, 11. aprila ob 14. uri na vrtu gostilne Kačič, Titova cesta. Pred začetkom preizkušnje bo ocena mladih psov. V nedeljo, 12. aprila se lovci-vodniki zberó ob 7. uri v gostilni »Ruski car« na Ježici. Izid preizkušnje bodo sodniki objavili v nedeljo, 12. aprila ob 18. uri v gostišču kopališča »Ježica«, Titova cesta.

Predmeti pomladanske preizkušnje so: nos, iskanje, stoja, natezanje, hitrost, vztrajnost, ubogljivost, strelomirnost (obnašanje po strelu) in zasnova za delo po sledu dlakaste in pernate divjadi. Pri zadnji disciplini opozarjamo, da mora pes na povelje vodnika svež zajči sled samostojno, z vnmom slediti, ne da bi videl bežečega zajca.

Na pomladanski vzrejni preizkušnji se ocenjujejo prirojene lovske zasnove. Uspeli se pa pokaže le, če smo nudili psu dovolj priložnosti za spoznavanje dlakaste in pernate divjadi. Pred vajo v lovišču je seveda potrebno sobno šolanje, da utrdimo apel, ubogljivost in psa navadimo na razna povelja. S psom je treba tudi večkrat v lovišče. Vodniki naj izvežbajo pse zlasti v sistematičnem iskanju, tako da so prepričani, da pes ni preskočil nobene divjadi. Vodnik mora biti v stalnem kontaktu s psom. Če pes le malo pokaže, da ima nekaj v nosu, se mu mora vodnik približati in ga pohvaliti. Psa pri iskanju na polju vodimo proti vetru, da dobi divjad v nos že na primerno razdaljo. Pravilno voden pes tudi ne preskoči in ne spodi divjadi.

Preizkušnje se lahko udeleže vsi čistokrvni psi ptičarji, ki so vpisani v Register mladih, poleženi 1963 in stari najmanj 9 mesecev.

Pomladanska preizkušnja je namenjena starejšim psom in psicam, ki so že bili ali pa še bodo uporabljeni za pleme. Poleg navedenih disciplin se zahteva vzdržnost pred zajcem in pred pernato divjadjo. Izključeni so bolni psi ali goneče se psice.

Kdor želi prijaviti psa na eno izmed teh preizkušenj, naj takoj javi na naslov prireditelja: Kinološka zveza, Ljubljana, Župančičeva ul. 9/II. Mladi vodniki dobe navodila za pravilno šolanje in vodenje psa v priložniku »Ptičarji in šarivci«, ki se dobi v pisarni Kinološke zveze Slovenije, Ljubljana, Župančičeva ul. 9/II.

Lovci, udeležite se teh preizkušanj kot vodniki ali kot opazovalci, da si pridobite ali izpopolnite svoje znanje o šolanju in vodenju lovskega psa!

DLP — Vladimir Pleničar

Vlagajmo več truda v vzgojo in šolo lovskega psa!

Iz leta v leto se sicer opažajo na raznih pregledih in tekmah uspehi naše kinologije pri sami vzreji, tako da je čestokrat videti prav lepe živali raznih pasem s prav dobro lovsko zasnovo. Žal pa opažamo na tekmah in pri izvajanju lova, da nekateri vodniki nimajo zadostnega znanja o pravilnem vodenju in ravnanju s psom. Svojemu psu niso nudili prav nobene vzgoje, tako da je ostal pač pri tem, kar mu je dala mati narava.

Vsak lastnik psa bi se moral strogo zavedati, da mora imeti lovski pes neglede na pasmo vsaj osnovno vzgojo in mora biti vsaj delno izšolan. Če tega ni, ni prav nič vreden in je škoda za hrano, ki mu jo dajemo, ker nam bo le v jezo in škodo na lovih.

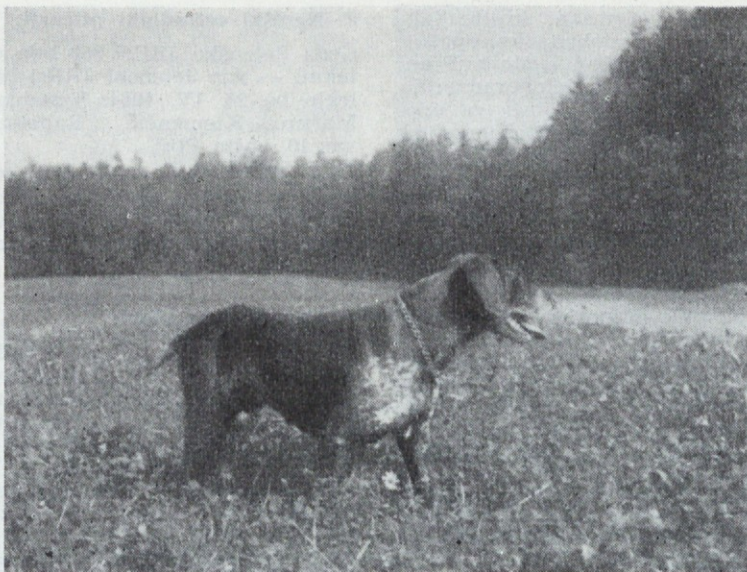
Če pa hočemo doseči, da bomo imeli uspehe in veselje s svojim psom, moramo biti pripravljeni, da vložimo zanj dovolj truda in skrbi, da bomo dosegli zaželeni cilj.

Preden pa bomo začeli s praktičnim delom se prvo vprašajmo, če imamo za to delo dovolj potrebnega znanja, potrpežljivosti, veselja, časa in vztrajnosti. Če tega ni, bolje da ne začnemo z delom, sicer bomo več škodovali, kot koristili. V takem primeru rajši prepustimo to delo komu drugemu.

So lovci, ki imajo svoje pse vse leto pripete na verigah in jim ne posvečajo prav nobenega časa, ali pa jih puščajo, da prosto tekajo po okolici ali celo po lovišču. Hranijo jih ponavadi žene, s tem pa si svoje pse popolnoma odtuje. Ko pa pride čas skupnih lovov, se čudijo, zakaj jih psi nič ne ubogajo, kaj šele da bi na klic pritekli k njim.

Večkrat sem že slišal lovce z izgovorom, da se pač goniči ne dajo izšolati, da je to možno le pri pseih ptičarjih. S tem se ne strinjim in poudarjam, da s pravilno vzgojo in kasnejšo šolo lahko dosežemo pri vsaki pasmi zaželen uspeh. Seveda si moramo biti najprej na jasnem, kaj od psa posamezne pasme zahtevamo.

Psi ptičarji in šarivci naj bi imeli popolno šolo, medtem ko bi se morda lahko pri goničih in ostalih pasmah zadovoljili vsaj z delno vzgojo, se pravi, da si psa vsaj toliko vzgojimo, da bomo

Na pomladanski vzrejni tekmí

Foto Vl. Pleničar

lahko z njim praktično lovili, in da ga lahko ob vsaki priložnosti takoj odpokličemo.

Ne mislim, da sem povedal s tem ne vem kaj, vendar naj napisano služi mlajšim lovcom — bodočim vodnikom v opomin in spodbudo. Tisti, ki imajo veselje in vse zgoraj naštete naravne darove, naj si le poskušajo pridobiti potrebno znanje o pravilnem vodenju psa, uspeh jim ne bo izostal.

Ivan Rojc

Jesenska vzrejna in poljska preizkušnja ptičarjev LZ Maribor. 20. oktobra 1963 v lovišču LD Rače

Pripeljanih je bilo 9 ptičarjev, od teh 7 preizkušenih, eden po pravilih jesenske vzrejne preizkušnje, 6 pa jih je tekmovalo po pravilih razširjene poljske tekme. En pes je bil ostrodlaki nemški ptičar, ostali nemški kratkodlakarji. Vreme je bilo idealno. Jutranja rosa ni bila močna in pihal je rahel veter, ki je psom olajšal uporabo nosu. Letos je bilo v tem lovišču opaziti pomanjkanje divjadi, kar je bila precejšnja ovira za preizkušnjo. Vsi ptičarji niso niti prišli na zajca. Vodniki so bili zelo disciplinirani. Vodja preizkušnje je bil starešina LD Rače tov. V. Mohar, kateremu se toplo zahvaljujem za prepuščeno lovišče in za pomoč pri preizkušnji.

Usp e h i :

A) Jesenska vzrejna preizkušnja: Alk Jelenski, nemški ostrodlaki ptičar dobre telesne ocene, last LD Hoče, vodnik Mirko Fluher.

Po zasnovi je pes ustrezal v celoti, v priučeni predmetih se je slabše odrezal. Na vlakah in prinašanju je bil površen, kar je znak pomanjkljivega šolanja. Treba ga bo dosledno voditi in strogo paziti na izvedbo povelj. Roparico je le ustavljal, pri vodnem delu je zadovoljiv.

— 170 točk, II. ocena.

B) Razširjena poljska preizkušnja za starejše pse:

1. Cigo nemški, kratkodlaki ptičar dobre telesne ocene; lastnik in vodnik Stane Lukman iz Starš. V vseh predmetih je pokazal zrelo znanje. Le na vlaki pernate divjadi ga je zmotila fazanka, skrita v neposredni bližini.

— 207 točk, I a ocena.

2. Boj, nemški kratkodlaki ptičar prav dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Milan Ivezić. Pokazal je prav tako zrelo znanje v vseh predmetih, le na vlaki zajca ga je zmotil sled zdrave divjadi, a se je sam popravil.

— 204 točke, I b ocena.

3. Bojko, nemški kratkodlaki ptičar prav dobre telesne ocene; lastnik in vodnik Juri Vrečer iz Celja. Pokazal je zrelo znanje v vseh predmetih. Po naravi je zelo miren.

— 202 točki, I c ocena.

4. Astra, nemška kratkodlaka ptičarka odlične telesne ocene; lastnik in vodnik Alojz Vidovič. Ta lepa in zelo temperamentna ptičarka je zadovoljila v predmetih zasnove, v priučeni predmetih nekoliko manj, pri zajcu se še ni umirila in z vodo se še ni sprijaznila. Ubogljivost je pomanjkljiva.

— 167 točk, II ocena.

5. Cila, nemška kratkodlaka ptičarka prav dobre telesne ocene; last LD Pernica, vodnik Franc Filipčič. Je zelo temperamentna, a ji manjka še znanje za uporabljivost na lovu. Zasnovi ima dobro, v priučenih predmetih je slabša, pri vodnem delu je odpovedala. Treba ji bo vztrajnega in doslednega šolanja.

— 96 točk.

6. Aro, nemški kratkodlaka ptičar dobre telesne ocene, lastnik in vodnik Vlado Mohar. V predmetih zasnove je zadovoljiv. V priučenih predmetih je odpovedal. Treba mu je vztrajnega šolanja pod strogim vodstvom.

— 96 točk.

Ivan Caf

PRIJAVLJENE PARITVE LOVSKI PSI

Kokeršpanjeli:

Felicita Soška JRŠK 297 — Bis Dravogrski JRŠK 339 je bil na tekmi, leglo bo 24. IV. 1964. Vzreditelj Konrad Prekoršek, Višnja vas št. 6, pošta Vojnik.
Heda Črnuška JRŠK 373 — Guši JRŠK 359, leglo bo 3. IV. 1964. Vzreditelj Gvido Počivavšek, Trbovlje, ulica 1. junija št. 20.
Arka JRŠK 395 bila na tekmi — Boj Hujanski JRŠK 293, leglo je bilo 31. III. 1964. Vzreditelj Michael Gril, Blato 42, pošta Slov. Konjice.

Springeršpanjeli:

Cenka JRŠŠ 111 — Dik Tinjskogorski JRŠŠ 107, leglo bo 4. IV. 1964. Vzreditelj Miha Krošelj, Verje 13, pošta Medvode.

Nemški kratkodlaki ptičarji:

Flora JRPki 1982 bila na tekmi — As Dolenjski JRPki 2958 bil na tekmi, leglo bo 9. IV. 1964. Vzreditelj Ivan Horvat, Trgovišče 9, pošta Velika Nedelja.
Lota Fužinska JRPki 3151 — Ris Prulski JRPki 2393 bil na tekmi, leglo bo 15. IV. 1964. Vzreditelj Slobodan Ristič, Ljubljana, Strma pot. št. 6.
Bina JRPki 2840 bila na tekmi — Beno Trgoviški JRPki 2818 bil na tekmi, leglo je bilo 21. III. 1964. Vzreditelj Ivan Klobučar, Gradišče v Slov. gorici.
Toja JRPki 2175 bila na tekmi — Adon JRPki 2571 bil na tekmi, leglo je bilo 23. III. 1964. Vzreditelj Jože Đurekovič, Doljna Prekopa 14, pošta Kostanjevica.
Diana JRPki 1749 bila na tekmi — Adon JRPki 2571 bil na tekmi, leglo bo 6. IV. 1964. Vzreditelj Franc Škofljanc, Brege 52, pošta Leskovec pri Krškem.

Nemški ostrodlaki ptičarji:

Čeda Polenska JRPri 868 bila na tekmi — Ajo Jelenski JRPri 962, leglo bo 26. IV. 1964. Vzreditelj Martin Klemenčič, Rabeljčja vas 10, pošta Ptuj.

Lola JRPri 1005 — Hanno von Saarforst JRPri 203 bil na tekmi, leglo bo 2. aprila 1964. Vzreditelj Franc Derenčin, Ilirska Bistrica, Šercerjeva št. 1.

Epagneul bretonci:

Bara JRP EB 88 — Jago JRP EB 53, leglo bo 16. IV. 1964. Vzreditelj Franc Anžin, Zg. Gameljne 27, pošta Sentvid nad Ljubljano.
Ada JRP EB 69 bila na tekmi — Bodo JRP EB 38, leglo bo 12. IV. 1964. Vzreditelj Franc Preskar, Videm-Krško, Cesta krških žrtev 2.

Dina JRP EB 27 — Kali JRP EB 74, leglo je bilo 24. III. 1964. Vzreditelj Franc Anžin, Zg. Gameljne 27, pošta Sentvid nad Ljubljano.

Lovski terierji:

Biba JRLT 1300 je bila na tekmi — Hanko von Otscherhof JRLT 885 bil na tekmi, leglo bo 15. IV. 1964. Vzreditelj Franc Vodusek, Zahenberc št. 23.

Tara JRLT 2171 — Ego JRLT 1053 bil na tekmi, leglo bo 9. IV. 1964. Vzreditelj Radivoj Pleterski, Ljubljana, Koritkova 17.

Astra Predorska JRLT 582 bila na tekmi — Ego JRLT 1053 bil na tekmi, leglo bo 22. IV. 1964. Vzreditelj Tone Miklavžina, Velenje, Prešernova 2.

Krasna JRLT 991 bila na tekmi — Nazdar Travnogorski JRLT 1525 bil na tekmi, leglo bo 17. IV. 1964. Vzreditelj Jože Krže, Retje 101, pošta Loški potok.

Agica JRLT 1601 — Cigo JRLT 1047 bil na tekmi, leglo je bilo 14. III. 1964. Vzreditelj Maks Mrak, Dol. brdo 17, pošta Poljane.

Cimba JRLT 1055 — Car Podutiški JRLT 1954, leglo je bilo 18. II. 1964. Vzreditelj dr. Belizar Keršič, Ljubljana, Levstikova 11.
Živa JRLT 1056 bila na tekmi — Lumpi JRLT 1381 bil na tekmi, leglo bo 3. IV. 1964. Vzreditelj Vido Petek, Šalka vas 2/a, pošta Kočevje.

Rada Osilniška JRLT vpis v JR v teku (RMLT 1433) — Nazdar Travnogorski JRLT 1525 bil na tekmi, leglo bo 8. aprila 1964. Vzreditelj lovska družina Osilnica.

Biba JRLT 1733 — Car JRLT 1249 bil na tekmi, leglo je bilo 18. III. 1964. Vzreditelj Franc Pikl, Portorož št. 315.

Rajka JRLT 825 bila na tekmi — Nazdar Travnogorski JRLT 1525, leglo je bilo 30. marca 1964. Vzreditelj Ivan Lavrič, Srednja vas, pošta Loški potok.

Resasti foksterierji:

Gučka JRFri 489 bila na tekmi — Den JRFri 527, leglo bo 8. IV. 1964. Vzreditelj Anton Štajer, Goričane 13, pošta Medvode.

Braki jazbečarji:

Žika JRBj 1139 — Bor JRBj 916, leglo bo 20. IV. 1964. Vzreditelj Matija Jež, Gradišče 27, pošta Vipava.

Bora JRBj 1485 — Bobi JRBj 1367, leglo je bilo 26. III. 1964. Vzreditelj Ivan Kvas, Prelesje 6, pošta Sentrupert.

Ajka JRBj 773 bila na tekmi — Tref JRBj 1306, leglo bo 19. IV. 1964. Vzreditelj inž. Lojze Kocmur, Podgorje 29, pošta Sentjur.
Bila JRBj 1131 — Brik JRBj 903, leglo je bilo 27. III. 1964. Vzreditelj Anton Štajer, Vaše št. 2, pošta Medvode.

Aka JRBj 1452 — Brik JRBj 903 bil na tekmi, leglo je bilo 22. III. 1964. Vzreditelj Anton Štajer, Vaše št. 2, pošta Medvode.

Divna JRBj 1491 — Daso JRBj 968 bil na tekmi, leglo bo 24. IV. 1964. Vzreditelj Janez Potočnik, Tirosek 18, pošta Gornji grad.

Bistra JRBj 1243 — Kadet JRBj 1042 bil na tekmi, leglo bo 22. IV. 1964. Vzreditelj Jože Barič, Pod gozdom 1, pošta Črnomelj.

Ada JRBj 1220 bila na tekmi — Jago JRBj 1303, leglo bo 14. IV. 1964. Vzreditelj Ivan Selič, Gorica, pošta Slivnici.

Aga JRBj 777 bila na tekmi — Ciko JRBj 1212 bil na tekmi, leglo je bilo 29. III. 1964. Vzreditelj Viktor Draksler, Rimske Toplice.
Beba JRBj 1407 — Ciko JRBj 1212 bil na tekmi, leglo je bilo 18. III. 1964. Vzreditelj lovska družina Rečica pri Laškem.

Dima JRBj 1133 bila na tekmi — Ciko JRBj 1212, bil na tekmi, leglo bo 20. IV. 1964. Vzreditelj Marjan Slatinšek, Gornji grad 73.
Beba JRBj 1294 — Bor JRBj 877, leglo je bilo 27. III. 1964. Vzreditelj Danilo Mohorčič, Sežana, Brkinčeva 6.

Rika JRBj 1318 — Tref 1306, leglo bo 13. IV. 1964. Vzreditelj Lovska zveza Celje.

Bistra JRBj 1115 — Murko JRBj 1488, leglo je bilo 28. III. 1964. Vzreditelj Franc Derenčin, Ilirska Bistrica, Šercerjeva 1.

Drina JRBj 1242 — Murko JRBj 1488, leglo bo 16. IV. 1964. Vzreditelj Jože Loboda, Laze 10, pošta Dol pri Ljubljani.

Ajka JRBj 1313 — Roli JRBj 1310, leglo bo 6. IV. 1964. Vzreditelj lovska zveza Celje.
 Ada JRBj 1103 — Bruno JRBj 1378, leglo je bilo 14. marca 1964. Vzreditelj Klemen Rabič, Stara Fužina 70 v Bohinju.
 Bora JRBj 874 — Bojči JRBj 1081, leglo bo 4. IV. 1964. Vzreditelj Jože Črešnik, Dravograd št. 39.
 Jasna JRBj 1314 — Tref JRBj 1306, leglo bo 2. IV. 1964. Vzreditelj Ivan Jezovšek, Bodrišna vas 7, pošta Grobelno.
 Dika JRBj 1433 — Kadet JRBj 1042 bil na tekmi, leglo je bilo 23. III. 1964. Vzreditelj Jože Pugelj, Kočevje, Roška cesta 4/b.
 Cita JRBj 1124 — Žigo JRBj 1195, leglo bo 2. IV. 1964. Vzreditelj Anton Jakopin, Grahovo 52 pri Cerknici.

Resasti istrski goniči:

Bistra JRGri 1044 — Aron JRGri 820, leglo bo 10. IV. 1964. Vzreditelj Janez Plut, Loka 28, pošta Črnomelj.
 Feda Celjska JRGri 1022 — Ris JRGri 1142, leglo bo 4. IV. 1964. Vzreditelj Miha Skaza, Višnja vas 12/a, pošta Vojnik.
 Pika JRGri 667 — Blisk JRGri 1158, leglo je bilo 3. II. 1964. Vzreditelj Janez Pišek, Bevke 2, pošta Vrhnika.

Kratkodlaki istrski goniči:

Bistra JRGki 3060 — Riko JRGki 3784, leglo bo 17. IV. 1964. Vzreditelj Avgust Drenovec, Resa št. 16, pošta Videm-Krško.
 Orla Travnogorska JRGki 3262 — Ari JRGki 3475, leglo bo 19. IV. 1964. Vzreditelj Lovska družina Sodražica.
 Žarka JRGki 3641 — Dendi JRGki 1573 bil na tekmi, leglo bo 6. IV. 1964. Vzreditelj lovska družina Dobropolje, Videm Dobropolje.
 Bora JRGki 3134 — Boj JRGki 3133, leglo bo 10. IV. 1964. Vzreditelj Lovska družina Medvode.
 Friga JRGki 3485 — Razor Travnogorski JRGki 3564, leglo je bilo 29. III. 1964. Vzreditelj Lovska družina Dobropolje, Videm Dobropolje.
 Mitra JRGki 3263 — Don JRGki 3800 bil na tekmi, leglo je bilo 29. III. 1964. Vzreditelj Janez Gorše, Rakitnica 33, pošta Dolenja vas pri Ribnici.

Posavski goniči:

Tara JRGp 2110 — Čuko JRGp 3626, leglo bo 25. IV. 1964. Vzreditelj Jože Čegovnik, Zelenbreg 20, pošta Ravne na Koroškem.
 Era Podvinska JRGp 4452 — Rek JRGp 2241, leglo bo 16. IV. 1964. Vzreditelj Lojze Brvar, Podvine 26, pošta Zagorje ob Savi.

Dova JRGp 4572 — Astor JRGp 3672, leglo bo 20. IV. 1964. Vzreditelj Ivan Gorenc, Šmarje, pošta Sevnica.
 Ara JRGp 2635 — Astor JRGp 3672, leglo bo 14. IV. 1964. Vzreditelj Vinko Vovk, Leskovec pri Krškem 73 a.

Kinološka zveza Slovenije

PRIJAVLJENE IN ZASČITENE PSARNE

- »PERNIŠKA« za ptičarje, lastnik Lovska družina Pernica.
- »VIDEMŠKA« za jamarje, lastnik Karel Perko, Ivanjci v Slov. goricah.
- »ZDENSKA« za brake jazbečarje, lastnik Anton Stajner, Vaše 2, pošta Medvode.
- »URBANSKA« za nemške ovčarje, lastnik Leopold Godič, Kamnica št. 117 pri Mariboru.

Kinološka zveza Slovenije

NOVI SODNIŠKI PRIPRAVNIK

za oceno zunanosti in delo brak jazbečarjev Albin Korošec, Kozina št. 2/b.
 Kinološka zveza Slovenije

Jubilanti

Avgust Vižintin, 85-letnik, 66 let lovec, aktivist v NOB, veder in pripravljen na sodelovanje, napor pri lovu ga ne motijo. Častljivemu jubilanu iskreno čestitamo z željo, da ostane še dolgo tako veder med nami!

Lovska družina Gorica

Gregor Krivec, 75-letnik, član LD »Pogorevc«, je bil že od mladih nog lovec in še vedno vestno vrši svojo lovsko-čuvajsko službo. Zato je bil odlikovan z Znakom za zasluge. K življenjskemu jubileju mu iskreno čestitamo in želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let na pohodih po lovišču!

Člani LD Pogorevc,
 Črna na Kor.

Ludviku Brečku, 65-letniku, članu LD Št. Vid pri Grobelnem, večkratnemu odlikovancu in čuvaju, iskrene čestitke k življenjskemu jubileju, z željo še na mnoga zdrava leta!

LD Št. Vid — T. Z.

Nandetu Hlebšu, 50-letniku, dolgoletnemu starešini LD Rob, vedremu in iskrenemu lovskemu tovarišu iskreno čestitamo k jubileju z željo na mnoga in zdrava leta!

Člani LD Rob

Andrej Tavčar, 60-letnik, član LD »Begunjščica«, 30 let lovski čuvaj, borec v NOB, interniranec v Mauthausenu. Zvestemu lovskemu tovarišu za življenjski jubilej iskreno čestitamo in želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let!

LD »Begunjščica«

Bruno Nussdorfer, 70-letnik, še vedno aktiven član LD »Pšata«, prej nad 20 let zakupnik občinskega lovišča Radohova vas-Vel. Gaber in član tedanjega Slovenskega lovskega društva. Po drugi svetovni vojni je bil do 1950 starešina LD Črnuče, po združitvi lovišč pa do 1955 vesten tajnik nove LD »Pšata«. Kot ljubitelj narave in vzoren lovec je bil

dober učitelj mladim lovcem in je v našem glasilu objavil mnogo lovskih črtic, ki pričajo o njegovi zavzetosti za divjad in lov. Na dvorišču svoje hiše vsako zimo skrbno krmi fazane in zajce. Je tudi dober čebelar. Priljubljenemu tovarišu, ki je odlikovan z Znakom za zasluge, kličemo še na mnoga leta v naši zeleni bratovščini!

Lovski tovariši

Umrli

Franc Žnideršič, član LD Krško in njen bivši večletni starešina, odlikovan z Znakom za lovske zasluge, je 27. 9. 1963 preminul star 63 let. Med vojno je moral zapustiti svoj rodni krov v Leskovcu pri Krškem. Bil je zaprt in preživel je težko usodo talca; bil je očividec zločina v Frankolovu. Po vrnitvi se je kljub delu na posestvu in v poklicu aktivno udeleževal na kulturnoprosvetnem polju kot priznan pevec in godbenik. Z vsem srcem pa je bil že od mladih nog v lovskih vrstah. Vedrega tovariša in pravičnega lovca ohranimo v častnem in trajnem spominu!

LD Krško

Feliks Podgoršek, član LD »Kajuh«, Škofja vas pri Celju, dolgoletni član lovske organizacije je do zadnjega vzgledno sodeloval na lovih in lovskih akcijah, star 71 let.

Viktor Juvan, član LD Zagorje, star 37 let je tragično preminul.

Za žrtve potresa v Skopju

Lovske družine iz LZ Koper so darovale naslednje zneske: Koper 50 000 din, »Istra«-Gračišče 10 000 din, Šmarje 20 000 din, Rižana 20 000 din, »Gaber«-Divača 10 000 din, Strunjan 30 000 din, »Slavnik«-Materija 5000 din, »Videž«-Kozina 20 000 din, Marezige 10 000 din, Gradec 5000 din, »Žabnik«-Obrov 6000 din, »Timav«-Vreme 50 000 din, Izola 25 000 din. In Lovska zveza Koper še posebej 50 000 din. Skupaj LD in LZ Koper torej 311 000 din!

Šaljive

Koline na lahek način

Pred leti se je dogodil v sosednji vasi svojevrsten primer. Iz neznanega vzroka se je odločil lovec Anžoh, da bo »klal« prašiča na lahek način.

»Mati, potresi malo koruze po tleh!« je dejal začudeni ženi, ki je kar zmajevala z glavo, vendar zaradi poslušnosti ni oporekala svojeglavemu možu. Prinesla je košarico s koruzo in jo postavila ob vogal hleva, nakar jo je urno odkurila v kuhinjo. S košaro v levici in s karabinko v desnici se je bližal Anžoh hlevu in je prijazno klical: »Bici, bici — nah — nah! Bici — nah!« Prašič se je začudeno oziral proti vratom, saj ni bil vajen tolikšne nežnosti sicer godrnjavega gospodarja. Poslušno je sledil nato Anžohu na dvorišče, saj se mu je po dolgi zimski noči očitno zahotelo koruze.

Na dvorišču je Anžoh stresel koruzo pred lačnega prašiča, ki je hlastno segel po priboljšku. V trenutku, ko je Anžoh ukrivil že nekoliko odreveneli kazalec, je prašič naglo pokimal z glavo, kot bi se zahvaljeval za obrok. Tako ga je krogla le oplazila po rilcu. Zarjul je in se pognal kot za

stavo okrog voglov. Nesrečni strellec je za hip pogledal okrog sebe, če ga kdo opazuje, nato pa je urno udrl za prašičem, ki so ga gospodarjevi koraki še podžgali, da se je podvizal naravnost na cesto. Vtem se je prikazal izza ovinka tovrnjak. Vse je kazalo, da se bo prašič čedno ravnal po prometnih predpisih, saj je upošteval obvezno desno stran. Toda, ko sta prihrumela vštric, se je »bici« pognal čez cesto in naravnost pod zadnja kolesa. Cviljenjem zavor se je pomešalo s smrtnim kruležem povoženega prašiča.

Šofer je pristopil k strmečemu Anžohu — sočutno mu je položil roko na ramo ter ga zaskrbnjeno vprašal: »Oča! Kaj vam je slabo, če vidite kri?« — »Kaj — kaj meni! Prašiču je... prašiču je slabo!« se je izvijal Anžoh in je hitel z levico brisati potno čelo...

Ne da bi še kaj zinil, je vrgel puško čez pleča, zgrabil prašiča za opletajoče noge in že ga je vlek proti domu, ne da bi se ozrl levo ali desno.

»Jedeta, jedeta! Je — de — ta, trep! Kaj pa počneš — trep!« je zatarnala žena, ko se je pojavil izza vogala. Anžoh je poskočil, kot bi ga pičila osa. Očividno se je zavedel, da je zopet na »svojem«. »Kaj jedeta! Nič jedeta! Poprimi rajši — tiii — jedeta!« je ukazal in si popravljal klobuk, ki mu je zlezl med transportom na mežikajoče oči.

»Goriški«

Gamsi, ostanek iz terciarne dobe; ležejo se iz jajc kakor avstralski kljunaši

T. Kos